

STAVÍME DIGITÁLNÍ CHODNÍKY

e-peněženka EU

e-identita pro všechny

eIDAS2

DLÁŽDÍME ELEKTRONICKÉ CHODNÍKY,

doufám, že se na mě nebude generální partner konference v Mikulově, společnost Gordic zlobit, že jsem si vypůjčil do titulu tohoto čísla magazínu Egovernment název jejich prezentace. Domnívám se, že celkem trefně vystihuje, oč tu běží. Dláždíme digitální chodníky, my všichni, co jsme se letos v Mikulově na konferenci e-governemnt 20:10 sešli nebo se k ní připojili. Pro nás pro všechny je důležité, aby tak jako ve fyzickém světě, byl chodníkem pěkně zajištěn pohodlný přístup od jedné budovy ke druhé, i v elektronickém bylo vybudováno přímé, pohodlné a bezpečné propojení k jednotlivým službám, nástrojům i institucím, v kybersvětě existujícím. A stejně jako v tom fyzickém se nám i v tom kybernetickém stává, že jsme leckde s dlážděním možná o něco pozadu, jinde je ještě výmol, nebo chybí pár kostek. Někdy dokonce zjistíme, že cesta byla špatně naplánována a chodník je nutné rozebrat. Je to nekonečný proces. Stále je co vylepšovat, stále je tu něco nového, co je vhodné propojovat. A je jedno, zda se jedná o datové úložiště s vyšší kapacitou, zda nám jde o portál nabízející nové funkcionality, nebo je naším cílem vyšší bezpečnost. Vždycky je tu ta klopotná „dlaždičská“ práce, bez které se neobejdeme.

Jak nám tedy do elektronické dláždění jde? Můžete posoudit sami. Na následujících stranách se dočtete o tom, jak to letos vypadlo na konferenci v Mikulově, co byla hlavní témata a kdo a jak je pojal. Všechny ostatní podrobnosti – program, fotogalerie, prezentace a videozáznamy najdete na webu magazínu Egovernment v sekci Mikulov. Uvidíte, že letošní ročník byl do jisté míry výjimečný, minimálně tím, že jsme se po ročním „uzavření“ všichni skutečně rádi potkali osobně. A bylo to znát na účastnících i vystupujících.

Každopádně přeji Vám i nám, ať se nám dláždění daří, tak abychom si na těch elektronických cestách nevyvrkli nožky a rozhodně se budeme těšit opět za rok na zámku. Budeme určitě hodnotit, co nového a jak dobře jsme vydláždili.

Michal Jirkovský,
šéfredaktor

Redakce	ÚVODNÍ SLOVO	2
	OBSAH, TIRÁŽ	3
	MIKULOV 2021 – ZASE SPOLU	4–14
	„RYTÍŘI“ KULATÉHO STOLU	16–18
	WEBEX LEGISLATE ŘEŠÍ SPECIÁLNÍ KOMUNIKAČNÍ POTŘEBY OBCÍ A MĚST	20–21
	STAVÍME (NEJEN) DIGITÁLNÍ CHODNÍKY	22–24
	OD NAŘÍZENÍ EIDAS1 K EIDAS2	26–28
	VÝBĚR SPRÁVNÉ SD-WAN SÍTĚ	30–31
	NÁRODNÍ KATALOG OTEVŘENÝCH DAT – VÝCHOZÍ BOD PRÁCE S DATY	32–35

V rámci České a Slovenské republiky vydává:

info♦com s.r.o., Na Zatlance 10, 150 00 Praha 5

www.infocom.cz

IČO: 26426331

zapsána u Městského soudu v Praze

pod č. C – 81357

tel.: 241 412 518**e-mail:** egovernment@egovernment.cz**http:** www.egovernment.cz**twitter:** @EgovernmentMag**facebook:** @EgovernmentMagazin**Šéfredaktor:** Ing. Michal Jirkovský**Korektorka:** PhDr. Helena Veverková**Asistentka:** Kateřina Alexová**Grafika:** PROPAGANDA, Malá Štupartská 7, Praha 1**Tiskárna:** A. R. GARAMOND s.r.o., Belnická 758, 252 42 Jesenice**Registrační číslo:** MK ČR E 11364

ISSN 1801-9420

Reprodukce celku ani jeho částí v jakémkoliv provedení není povolena bez výslovného souhlasu Egovernment – info♦com.

Registrace: Magazín Egovernment je distribuován, na základě registrace, pracovníkům veřejné správy v České republice a na Slovensku **ZDARMA**. Ostatní čtenáři, kteří nejsou pracovníky veřejné správy zaplatí cenu **300 Kč** bez DPH/**výtisk, tj. 900 Kč** bez DPH **ročně**.S registrací získáte, kromě pravidelného zasílání magazínu, i informace o dalších projektech, které realizuje společnost **info♦com** s.r.o.

Mikulov 2021 – zase spolu

Máme za sebou další, v pořadí již 13. ročník konference e-government 20:10, která se opět konala na zámku Mikulov. Po loňském, primárně videokonferenčním modelu, který si vyžádala hygienická opatření, jsme se letos mohli setkat opět v obvyklém rozměru. Konference se tedy odehrávala převážně na zámku, ale samozřejmě jsme nezapomněli ani na ty, kteří nemohli z různých důvodů dorazit. Pro všechny registrované účastníky tak byl umožněn i „dálkový“ videokonferenční přístup k jednotlivým sekcím, včetně možnosti pokládat dotazy. Toto provázání bylo přijato kladně, a tak se zdá, že určitá „hybridní“ forma konference tu s námi nyní již zůstane. Pravdou ale je, že osobní setkání jsou v tomto směru nenahraditelná, a tak bylo bohatě využito nejen možnosti diskutovat v rámci jednotlivých sekcí programu, ale i široké palety momentů vhodných k neformálnímu setkání.

Tradičně hlavní jednací den konference zahajuje plenární jednání, které reflektuje především přístup vlády a MV ČR. To obstaralo základní informace o „stavu e-governmentu“, když úvodní vstup měl na starosti náměstek pro řízení sekce informačních a komunikačních technologií **Jaroslav Strouhal**. Ten shrnul uplynulý rok, navázal právě na potíže v době pandemie a tím na zvýšený zájem o elektronizaci, včetně služeb e-governmentu, a samozřejmě uvedl své kolegy, kteří prezentovali podrobněji jednotlivá témata. Ředitel odboru e-government **Roman Vrba**

se následně věnoval výsledkům a dopadům mediální kampaně na služby e-governmentu. **Petr Kuchař**, ředitel odboru hlavního architekta, nepominul své obvyklé téma, kterým je identita, ale rovněž dal prostor vysvětlení otázek kolem Národní architektury i tématu Open Dat. **Michal Pešek**, ředitel SZR, svou prezentací tvrdil, že základní registry zrychlují. Upozorňoval tím na změny, které v oblasti základních registrů musely, s ohledem na zastarávání, nastat a nastaly, či nastávají, a právě o jejich realizaci hovořil.

Tradičním bodem programu v Mikulově, po úvodní části MV ČR, je kulatý stůl, který je prostorem pro živou diskusi o aktuálních tématech. Za něj tentokrát usedli **Vladimír Dzurilla**, vládní zmocněnec pro IT a digitalizaci, **Ivan Bartoš**, předseda výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj PSP ČR, **Zdeněk Zajíček**, prezident ICT Unie a viceprezident HK, **Barbora Kořanová**, členka výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj PSP ČR, a na dálku se do diskuse připojil **Martin Kupka**, místopředseda výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj PSP ČR. V jejím rámci panovala sice shoda v tom, že se ČR skutečně posouvá v žebříčku celkového hodnocení úrovně elektronizace směrem nahoru a zřejmě se tak bude dít i nadále, nicméně zazněla varování a apel na potřebu dodělat, přes veškeré úspěchy, řadu věcí. Podle diskutujících se dá říci, že z legislativního pohledu „máme hotovo“, protože veškeré podstatné legislativní normy byly doplněny či upraveny tak, aby vyhovovaly požadavkům digitalizace. Počet potencionálních klientů e-governmentu rovněž utěšeně narostl, a to především díky spuštění bankovní identity. Nyní je tedy nutné předložit co největší spektrum služeb veřejné správy tak, aby občanům bylo umožněno vyřídit co největší počet praktických záležitostí ve vztahu s veřejnou správou. A samozřejmě, ruku v ruce s tím pokračovat v nastartované propagaci těchto možností. Více o diskusi najdete v samostatném článku (str. 16).

Tématem současnosti, o kterém se v rámci diskuse u kulatého stolu také hovořilo, je digitalizace stavebního řízení a celkově otázky změn v oblasti stavebního zákona. I proto následovalo vystoupení **Lucie Veselé**, vedoucí oddělení digitalizace stavebního řízení MMR, která za přispění Zdeňka Zajíčka popsala jednotlivé části digitálního stavebního řízení i fáze, v jakých by měly tyto části nabíhat a být k dispozici.

Všichni účastníci konference, jak ti přítomní v Mikulově, tak ti, kteří nás sledovali na dálku, měli možnost nejen elektronicky oslovit svými dotazy vystupující, ale rovněž se zapojit do soutěže o věcné ceny. Ta probíhala v prostředí SLI.DO, o kterém podrobněji hovořil **Jaroslav Martan** ze společnosti Cisco, jež byla i letos platinovým partnerem konference.

Odpoledne se již tradičně program rozděluje na dvě části. V prostorách zámeckého sálu se odehrává sekce věnova-

ná e-governmentu. Ta měla letos dvě poloviny, nebo spíše dvě zásadní témata. Tím prvním je **cloud**, především tedy možnosti cloudu ve veřejné správě, výhody i nároky, které sebou jeho využití nese, i povinnosti provozovatelů. Druhým tématem e-governmentu, které bylo probráno v několika prezentacích, byla **elektronická identita**. Ta nabírá v souvislosti se službami e-governmentu stále více na významu a vzhledem ke zvyšujícímu se počtu služeb, zvyšujícímu se počtu identitních prostředků, a především pak skokovému nárůstu počtu uživatelů díky bankovní identitě bylo vhodné si udělat určitý pořádek v tom, co přesně identita znamená a jaké jsou nabízené varianty.

Sekce, která probíhá souběžně v zámecké kavárně, je už po několikáté za sebou věnována **kyberbezpečnosti**. Ta je tématem, které rozhodně na významu neztrácí, naopak s ohledem na zaváděné služby a zvyšující se podíl digitalizace je nutné jí věnovat stále větší a větší pozornost. I proto jsme sérii prezentací otevřeli diskuzí s ředitelem NÚKIB generálem **Karlem Řehkou**. Zbytek odpoledne jsme pak kyberbezpečnost prezentovali jak z pohledu úřadů, tak komerčních firem, které se na toto téma specializují.

Posledním odborným bodem konference bývá tradičně workshop druhého dne, tedy samostatná část programu. Ta letos, stejně jako v minulém roce, navazovala na téma kyberbezpečnosti a posouvala je dále do oblastí zdravotnictví. **Kyberbezpečnost zdravotnických zařízení** byla po loňském úspěchu do jisté míry vyžádána samotnými účastníky konference. Letos jsme se věnovali nejen tomu, jak vhodně zabezpečit zdravotnická zařízení, jakou legislativu sledovat, ale rovněž na osobní zkušenosti těch, kteří se tomuto nelehkému úkolu věnují každý den. S ohledem na citlivost dat, která se v oblasti zdravotnictví pohybují a zranitelnost tohoto sektoru, se jednalo o poutavou sérii prezentací.

Propojení obou konferenčních dní se odehrálo i díky krásnému počasí opět na zámeckém nádvoří. Letos nám pod nádhernou mikulovskou oblohou plnou hvězd zahrála kapela Joybox.

Veškeré informace o konferenci, jednotlivé prezentace, případně záznamy vystoupení a fotogalerii naleznete na webu magazínu Egovernment v sekci věnované Mikulovu, nebo na následujících stránkách.

Odbornou část konference e-government 20:10 zahajoval náměstek ministra vnitra pro řízení sekce informačních a komunikačních technologií JUDr. Jaroslav Strouhal, který shrnul poslední rok vývoje eGovernmentu v ČR. Připomenul, že v loňském roce se MV ČR konference účastnilo on-line formou, která sice nenahrazuje osobní setkání, ale ukázalo se, že i touto cestou je možné se plnohodnotně na konferenci prezentovat. Máme za sebou rok a půl pandemie, tedy období, které akcelerovalo elektronizaci ve všech možných oblastech. Jak se to projevilo v rámci e-governmentu? A jaký jsme zaznamenali posun od loňské mikulovské konference?

Především je vhodné vyzdvihnout zákon o právu na digitální služby, který je podle náměstka Strouhala možné nazvat zákonem roku. Na něj pak navazuje DEPO (zákon o změně zákonů souvisejících s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci, zákon č. 261/2021 Sb.). Za tímto obsáhlým legislativním počinem je rok a půl legislativní práce. Konkrétně se jedná o novelizaci 160 právních předpisů. Jednou z podstatných změn, která přichází, je povinné zřízení datových schránek. Původní návrh ministerstva, respektive vládní návrh, směřoval k dobrovolnému používání a zřízení DS. Jaroslav Strouhal proto upozornil, že v rámci zákonodárského procesu došlo ke změně, podle které budou o prvního ledna 2023 povinné zřízení datové schránky všem podnikajícím fyzickým osobám a právnickým osobám.

Dalším důležitým prvkem e-governmentu je bezesporu elektronická identita. Česká republika má nyní 5 či 6 instrumentů pro prokazování identity, a to státní, soukromoprávní a nyní nově bankovní identitu. V průběhu jara došlo ke ztotožňování klientů bank vůči základním registrům a výsledkem je stav, kdy disponujeme 5 miliony elektronických identit vůči klientům bank.

Za vlajkovou loď e-governmentu prohlásil náměstek Strouhal Portál občana. Právě období korony podle jeho mínění ukázalo, kolik lidí chce jeho prostřednictvím používat elektronické služby. Od spuštění v roce 2018 evidujeme více jak milion přihlášení a 230 tisíc jedinečných uživatelů. Nyní portál nabízí 340 služeb, které občan, pokud chce, může obsluhovat elektronicky. Namátkou ty, které tam přibýly v letošním roce, jmenoval on-line zřízení datové schránky (po prokázání elektronické identity), výpis z rejstříku trestů, či čerstvě od června spuštěnou on-line žádost o vydání řidičského průkazu.

Náměstek Jaroslav Strouhal dokumentoval využívání datových schránek konkrétními čísly, kdy při spuštění systému v roce 2009 bylo 380 000 jedinečných uživatelů. V současné chvíli toto číslo poskočilo na více jak 1,3 milionu. V roce 2009 se měsíčně posílalo 1,5 mil. datových zpráv, v letošním roce to například v měsíci březnu činilo 12 milionů. MV ČR předpokládá, že tento trend bude pokračovat.

Poslední prvek, který je pro rozvoj e-governmentu podstatný a který náměstek Strouhal ve svém úvodním slově zmínil, protože vyplývá ze zákona o právu na digitální služby i z DEPO, je Katalog služeb. Jak uvedl, jedná se o jakýsi jízdni řád české veřejné správy, především s ohledem na její agendy, které budou digitalizovány. Tento materiál projednala v únoru vláda a v současném okamžiku MV ČR eviduje od přihlašovatelů příslušných agend téměř 99 % těch úkonů, které mají být digitalizovány. Konkrétně

se jedná celkem o 377 agend. Tyto agendy se následně rozkládají do jednotlivých služeb a úkonů veřejné správy, kterých je celkem přes 5 000 v případě služeb a přes 19 000 právních úkonů.

V závěru svého vystoupení náměstek Strouhal připustil, že v minulosti MV ČR často čelilo kritice s ohledem na nízkou propagaci e-governmentu, na jeho možnosti a výhody pro občany. Je proto velice rád, že letošní rok je naplněn kampaní, která se odehrává jak v klasické televizi, tak na internetu a ostatních kanálech. Její výsled-

ky a úspěšnost bude prezentovat Roman Vrba, ředitel odboru e-governmentu. Na něj pak svým vystoupením naváže Petr Kuchař, ředitel odboru hlavního architekta, který se bude věnovat posuzování IT projektů veřejné správy. A trojici připravených prezentací uzavře ředitel SZR Michal Pešek, který posluchače provede procesem a dobou, kdy základní registry musely kvůli pandemii i potřebě většího množství ověřování identit a údajů čelit zvýšené zátěži a bude prezentovat, jaká je v tomto směru před námi budoucnost.

Na náměstka Strouhala navazoval svým vystoupením ředitel odboru eGovernmentu Roman Vrba, který prezentoval především mediální kampaň Ministerstva vnitra zaměřenou na propagaci služeb e-governmentu.

Z pohledu kampaně je důležité si nejprve připomenout některá důležitá čísla, která mapují současnou situaci. Prvním údajem je 400 služeb veřejné správy, ke kterým se díky, nebo prostřednictvím Portálu občana, již dostaneme. Vývoj bude pokračovat a měly by a budou přibývat další a další služby Roman Vrba v této souvislosti vyzdvihl například novou službu, kterou nedávno MV ČR spustilo ve spolupráci s Ministerstvem dopravy elektronickou žádost o vydání řidičského průkazu. O využívání Portálu občana svědčí také skutečnost, že 250 000 lidí již využilo možnost elektronicky si vyžádat výpočet svého důchodu. Za velice důležité ale považuje Roman Vrba číslo 6 milionů, což je počet receptů předepsaných měsíčně prostřednictvím služby eRecept! Je to podle něj ukázková služba, která skutečně šetří čas, vše je realizováno elektronicky na dálku bez nutnosti osobní přítomnosti, pobytu v čekárně atp. Systém navíc ukazuje kompletní historii předepsaných léků, což je pomůcka jak pro pacienta, tak pro ošetřujícího lékaře.

V průběhu září bude doplněna další zajímavá služba – kompletní informace o vašem vozovém parku, včetně historie. Podle Romana Vrby se jedná o příjemnou pomůcku například při prodeji vozidla, kdy mohou sledovat převedení jeho evidence na nového majitele atp. I tato služba by se měla dále rozvíjet.

KAMPAŇ

Samotná kampaň měla ústřední téma „**S e-governmentem šetříme nervy, čas, i peníze**“. Jedná se o slogan, s nímž se MV ČR ztotožňuje a který vystihuje důvody, proč veřejnou správu elektronizujeme. Příkladem, jenž tuto skutečnost dokládá, jsou datové schránky, které již nyní šetří podle jeho slov miliardy korun. A díky povinnému zřízení DS dojde postupně k ještě větším úsporám.

Cílovou skupinou kampaně byli obyvatelé ve věkové kategorii 18–64 let. Kampaň probíhala v komerčních televizích a měla oslovit 60 % cílové skupiny (cca 4 mil. lidí). Zároveň byla promítána v ČT, a to především v podobě výukových pořadů, které se velice osvědčily. Jejich výhodou je delší stopáž, v jejímž rámci je snazší problematiku lépe vysvětlit. Byly zaznamenány 3 miliony zhlédnutí.

A samozřejmě, jedná-li se o kampaň na elektronizaci, nebylo možné pominout on-line prostředí. Zde bylo na všech důležitých portálech zaznamenáno milion zhlédnutí. Výsledkem byl postupný nárůst počtu uživatelů Portálu občana o 35 %. Roman Vrba v této souvislosti připustil, že je velice těžké určit, do jaké míry je za tento nárůst odpovědná mediální kampaň a do jaké míry samotná pandemie. Každopádně však MV ČR hodnotí kampaň na základě uvedených výsledků jako úspěšnou. Příjemným zjištěním je skutečnost, že obecně byla zaznamenána změna v chování uživatelů, kteří byli ochotni nabízené a prezentované služby zkusit ihned po odvysílání, například o víkendu, tedy v normálně klidových časech. Důležité je rovněž zjištění, že chtěli-li se pouze podívat a vyzkoušet si, jak která služba funguje, používají mobilní zařízení, pokud ale chtějí nějaký úkon skutečně učinit, realizují tyto kroky většinou pomocí desktopů. Nelze tedy tvrdit, že budeme vše řešit přes mobilní telefony, snažíme se přizpůsobovat chování občanů.

Podle slov Romana Vrby kampaň nekončí, ale bude pokračovat se zaměřením na povinné zřizování DS právníckými osobami neobchodního typu a živnostníky. Kampaň bude v průběhu podzimu tento krok blíže vysvětlovat. Při této příležitosti uvedl čísla týkající se elektronických služeb i odhad do budoucna. Doposud bylo prostřednictvím datových schránek odesláno 900 mil. datových zpráv, 1 mil. lidí se přihlásil na Portál občana, 700 000 lidí alespoň jednou vyzkoušelo elektronickou identitu a týdně se zřizuje 5 000 datových schránek. Díky zavedení bankovní identity, dopadu zákona o právu na digitální službu, DEPU a řadě dalších kroků je oprávněné v brzké době očekávat značný nárůst využití nejen samotných datových schránek, ale i všech služeb Portálu občana, které budou jeho prostřednictvím nabízeny. Pro veřejnou správu to především znamená: počítat s takovým nárůstem, dobudovat podporu, připravit se na to, že používání elektronických služeb se stane masovou záležitostí. I proto se podpora nyní přesouvá z roviny, kde sloužila především jednotlivým úřadům, do fáze, kdy bude poskytována občanům. A poskytovat ji nebude pouze MV, ale poskytovat ji musí celá veřejná správa, tedy všechny úřady. To Roman Vrba považuje v současné chvíli za klíčové.

Dalším vystupujícím z týmu Ministerstva vnitra byl ředitel odboru hlavního architekta Petr Kuchař. Uvedl, že je velice rád, že navazuje na prezentaci Romana Vrby, jehož úkolem je celé dílo „prodat“ veřejnosti. Úlohou odboru hlavního architekta je dohlédnout, aby celý tento systém byl správně postaven, provázán, byl funkční a stabilní. Proto se ve svém vystoupení zaměřil na tři témata - Národní architekturu, open data a samozřejmě e-identitu, která je v posledních letech jeho přednáškovou stálíci.

NÁRODNÍ ARCHITEKTURA

Jedná se o soubor pravidel a služeb, které jsou popsány na <https://archi.gov.cz> a Petr Kuchař by byl velice rád, kdyby si diváci z jeho prezentace odnesli právě tuto adresu a kdyby ji rovněž navštívili. Jedná se o zhruba 120 stránek, jejichž návštěvnost činí 60 tisíc přístupů za rok. Petr Kuchař by byl spokojený, kdyby byla návštěvnost alespoň 3x vyšší, i proto ji volí jako téma své prezentace. Spolu s Národní architekturou má OHA i tzv. schvalovací pravomoc, tedy dohled nad jednotlivými systémy tak, aby byly navzájem propojeny skutečně v souladu s NA. Samotný OHA sestává zhruba z 22 lidí, kteří za rok dokáží schválit řádově 300–400 projektů. Jejich finanční objem se blíží 10 mld. korun, a jak Petr Kuchař zdůraznil, zatím se nestalo, že by některý projekt byl vyloženě zamítnut. Pokud existují ze strany OHA nějaké požadavky na změny a doplnění, většinou se jedná o doporučení či požadavky na konkrétní úpravy, po kterých je možné vydat souhlasné stanovisko.

Samotná Národní architektura prošla připomínkovým řízením, jedná se tedy o dokument, který navazuje na Informační koncepci ČR, dokument, který je zachycen v zákoně o ISVS. Bylo důležité zajistit aktuálnost Národního architektonického plánu, což se podařilo pomocí nastavení schvalovacího procesu jednotlivých aktualizací v rámci RVIS.

Petr Kuchař přiblížil obsah samotné NA a uvedl, že obsahuje popis toho, kdo, proč a čím se má přesně řídit při rozvoji ISVS, což je základ pro úspěšné schválení projektu. Jak řekl, sestává NA ze čtyřech dokumentů. Tím nejdůležitějším je Národní architektonický plán, ve kterém jsou popsány všechny sdílené služby centrálního typu (eGon service BUS, DS, CzechPOINT, JIP KAAS atd). Časem by zde měly být popsány i lokální služby každého resortu. Nyní je zde umístěna znalostní báze, příručka pro plánování digitalizace služeb, tedy informace o tom, co má dělat ten, kdo zaregistruje svoji službu do katalogu.

Nejdůležitější kapitoly NA jsou:

1. Pravidla pro výstavbu portálů – elektronizace pomocí DS je již na dostatečné úrovni, nyní je nutné jako další krok realizovat elektronizaci pomocí portálu, tj., jak by měl být postaven, provázán s elektronickou identitou atp.;
2. Elektronická identita;
3. Propojení;
4. Veřejný datový fond.

OPEN DATA

Další část svého vystoupení věnoval Petr Kuchař tématu open data. Jak uvedl, existuje směrnice, která vyžaduje tzv. implementační zákon. MV ČR jej připravilo již k 31. 3. 2021, ale je velice pravděpodobné, že do voleb se nestihne projednat. To znamená, že bude muset být následně předložen znovu.

Implementační předpis definuje okruh tzv. povinných subjektů, které jsou příslušny problematice open data, tedy na koho všeho se toto téma vztahuje, zavádí povinnost zveřejňovat datové sady s vysokou socioekonomickou hodnotou, upravuje poskytování vědeckých dat – toto vše je upraveno na další důležité adrese <https://data.gov.cz>. Detaily samotného užití této směrnice bude

definovat prováděcí předpis EU, na kterém ČR, respektive MV ČR, přímo spolupracuje. Petr Kuchař upozornil, že pokud někdo z přítomných bude potřebovat podporu v oblasti open dat, může se na MV ČR obrátit v rámci e-learningových kurzů, případně klasických on-line školení. Možné jsou i individuální konzultace.

Za velice důležité považuje Petr Kuchař rovněž skutečnost, že z DEPO vyplývají určité novinky. Například všechny veřejné registry, rejstříky, evidence, databáze atp. musejí být zveřejněny jako otevřená data (nové od 2/2022, již existující od 1/2024). Dále musejí být zveřejňována metadata úředních desek státních orgánů, KÚ a OÚ s rozšířenou působností v podobě otevřených dat. To jsou podle jeho slov úpravy, které se týkají velké množiny úřadů.

eIDENTITA

Petr Kuchař uvedl, že v oblasti elektronické identity jsme se doposud tak nějak spíše připravovali. Teprve nyní je možné říci, že mezi lidmi skutečně funguje 6,5 milionu identitních prostředků. Už se podle jeho slov nejedná o věc pro nadšence, ale o masovou záležitost. Dostáváme se do stadia, kdy je potřeba tyto služby „prodávat“ a Michal Pešek a celá SZR musí podírat veškerou techniku, aby to udržela v chodu.

Konkrétní čísla jsou:

- 6,48 mil. prostředků mezi lidmi (585 státních a 5,9 soukromoprávních);
- 4,19 mil. občanů jsou potencionálními klienty e-governmentu;
- 644 tisíc občanů služby e-governmentu alespoň jednou vyzkoušelo.

Samotných identitních prostředků je nyní 10 – mobilní klíč EG, NIA ID a eOP jako státní, MojelID a I. CA soukromoprávní nebankovní a zbytek jsou bankovní (5 + další čekají na certifikaci). Ze statistik vyplývá, že nejoblíbenější je stále NIA ID – 3 600 000 přihlášení (jedná se o systém jméno, heslo, SMS). Petr Kuchař připouští, že tato popularita je ještě jistě setrvačnost z doby, kdy nebyly k dispozici bankovní identity. Samotné MV ČR doporučuje Mobilní klíč

eGovernmentu (MEG). Při jeho užití není nutné psát žádné číslo, stačí jen vyfotit QR code. Unikátní je rovněž přímé propojení s identitou. Jedná se o prostředek, který může monitorovat používání všech dalších identitních prostředků, což může být důležité například při ztrátě eOP atp.

Z pohledu provozovatele on-line služeb je v současné době nejpoužívanější, či nejvyhledávanější ČSSZ s 1,6 mil. přihlášení, dále ÚZIS s 1,17 mil. přihlášení a MPO s 978 tisíci přihlášení, což mapuje problematiku sociálních dávek, zdravotních informací a podpůrných programů, tedy reflektuje období pandemie.

Petr Kuchař považuje rovněž za velice důležité, že nehovoříme pouze o lokálním rozměru. Elektronická identifikace má mezinárodní měřítko, neboť 11 států je propojeno obousměrně, 7 států je propojeno jen jednosměrně, ale pracuje se na propojení obousměrném a pouze 8 států v rámci EU zatím není připojeno vůbec, většinou z důvodu technických problémů.

eIDAS REVISION

Je velice důležité si uvědomit, že elektronická identifikace je klíč k použití veřejného sektoru a nařízení eIDAS z roku 2014 v tomto směru již není dostačující normou. Proto nás čeká revize tohoto nařízení. Jejím cílem je dát lidem tzv. peněženku jako identitní prostředek, který bude mít každý s sebou (v mobilním telefonu). Podle Petra Kuchaře je možné ji charakterizovat jako krabičku na konkrétní potvrzené atributy, které můžeme elektronicky zpřístupnit na základě našeho rozhodnutí. Jako příklad uvedl dívku, která při vstupu na diskotéku, pokud musí dokládat věk, při předložení klasické OP ukazuje celé jméno i adresu. V případě využití elektronické peněženky by „uvolnila“ pro konkrétního příjemce pouze konkrétní atributy - tedy věk. Touto cestou je podle slov Petra Kuchaře cílem zpřístupnit do roku 2030 služby VS pro 80 % populace.

A na úplný závěr svého vystoupení upozornil na to, že koncem roku dojde ke změně loga i názvu – místo e-identita bude nyní používána identita občana. Barevné provedení bude zapadat do celkového vizuálu e-governmentu.

Na prezentující z MV ČR navazoval ředitel Správy základních registrů Michal Pešek. Nejprve porovnal dnešní stav se začátky základních registrů. V roce 2010 se začalo budovat šest nezávislých systémů s celkovými 4500 AIS a realizovalo se 1,4 mil. transakcí denně, přičemž se rozvíjely především kompozitní služby. V současné době se jedná o 2,5 milionu transakcí denně, přičemž stále roste objem zpracovávaných transakcí (až 170 za sekundu). Důležité ovšem je, že byla z části obnovena infrastruktura ZR a dochází k připojování bank a dalších SPUÚ.

V souvislosti s využitím ZR prezentoval Michal Pešek přehledové tabulky, které jen dokladovaly tvrzení předřečníků, že z elektronických služeb e-governmentu jsou nejvíce vytíženy zdravotnické, případně policejní či exekutorské. Jak ale upozornil, březen letošního roku byl specifický, neboť jsme se dostali za limitní hodnotu základních registrů, a to z důvodu čerpání kovidových programů, častému přihlašování a podávání žádostí. Počty transakcí přitom neustále narůstají a podle současných odhadů se letos bude jednat o více než 800 mil. transakcí za rok. Právě to je podle Michala Peška již skutečně jakási hraniční kapacita základních registrů. V tomto směru je podstatné, že systémy základních registrů fungují v režimu on premis, nikoli na sdílené infrastruktuře. I proto neustále dochází k posílení kapacity. Konkrétně v červnu SZR ve spolupráci s firmou Autocont posílila výkon databáze, zároveň byly řešeny firewally a další síťové prvky tak, aby nebyly zastaralé a odpovídaly požadavkům ZKB. Tato modernizace byla možná i díky finančním prostředkům, které byly zajištěny ve spolupráci s MF.

Michal Pešek upozornil, že nyní je tedy budováno něco, co se nazývá Základní registry 2.0. V tomto okamžiku jsme ve fázi, kdy je obnoveno zhruba 40 % základních registrů (DB servery, diskové prostory, síťová infrastruktura).

Dále probíhá především rozšíření úložišť a v přípravě je budování ZR v prostorách bezpečného státního datového centra. Do budoucna má SZR, spolu s odborem hlavního architekta, vymyšlenou globální architekturu a v přípravě je i technologická architektura, která se zaměřuje na DBaaS (databáze as a Services). V tomto případě se jedná o sdílené prostředí se státním datovým centrem, což je spolupráce více než nutná. Novela zákona o kyberbezpečnosti totiž říká, že kritický informační systém může být umístěn jen ve státním cloudu. Konkrétní technologická infrastruktura nových základních registrů by měla být, podle Michala Peška, jasná na jaře příštího roku.

DIGITALIZACE

Michal Pešek uvedl, že SZR implementuje spousty změn v návaznosti na zákon o právu na digitální službu. Podstatné rovněž je, že již funguje bankovní identita. Banky jsou navíc schopny si načíst potřebná data samy. Aktuálně byla úspěšná digitalizace viditelná například u sčítání lidu, covidových programů (žádosti o pomoc), dále u služeb pro Ministerstvo dopravy (využívání identity v STK), mýtné na dálnicích, kdy se všichni dopravci musí přihlásit přes NIA atp. Jak Michal Pešek uvedl, jedná se vždy o služby, které ve svém výsledku vždy velice zjednodušují život a práci, což jsou vlastně základní cíle služeb e-governmentu.

Cíle transformace služeb

Základním cílem je tedy zlepšení služeb e-governmentu občanům. V současné době je zvýšena dostupnost ZR (nad 99,97 %), bylo převzato rozhraní ISSS (dříve eGSB), díky čemuž dojde k rozšíření počtu poskytovaných služeb. Provozní infrastruktura je konsolidována, normalizována a standardizována, přičemž je nyní nově na pořadu dne možnost využití státního cloudu.

V oblasti konsolidované infrastruktury je již zpracován prováděcí projekt a na přelomu roku dojde k ověřování funkčnosti prostředí. S jeho budováním se počítá v roce 2022 a postupně bude následovat migrace ZR.

CO SE Povedlo?

Velice podstatné je, že v březnu tohoto roku vláda projednala možné ohrožení služeb e-governmentu a potřebu realizace ZR 2.0. Byla zřízena rada ZR, která se pravidelně schází a koordinuje všechny rozvojové projekty ZR.

A to, že v oblasti ZR funguje kybernetická bezpečnost, dokládá skutečnost, že jsme do této chvíle bez kritického incidentu.

Posledním vystupujícím z ministerské „série“ byla Lucie Veselá, vedoucí oddělení digitalizace stavebního řízení, MMR. A právě digitalizace stavebního řízení byla tématem jejího vystoupení. Spolu s ní zůstal na pódiu i Zdeněk Zajiček, prezident ICT Unie a viceprezident HK, který působí jako konzultant MMR pro oblast stavebního řízení.

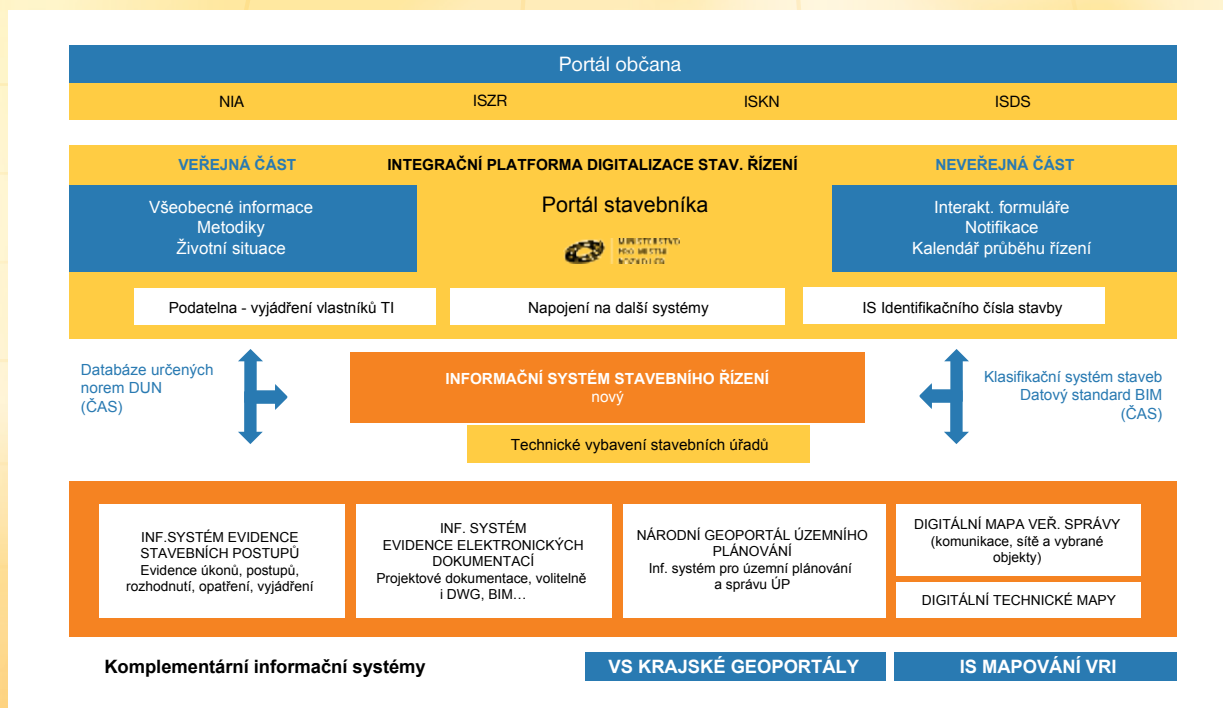
Podle Lucie Veselé je digitalizace stavebního řízení v současné době klíčovým projektem MMR, neboť by měla zrychlit a zjednodušit celé stavební řízení. Přítomným nabídla tištěné brožury, které byly věnovány nejen digitalizaci,

ale i novém stavebnímu zákonu. Tyto materiály by měly být, v případě zájmu, k dispozici i v digitální podobě.

Lucie Veselá upozornila, že agenda stavebního řízení je velice složitý proces a práce na samotném konceptu digitalizace zabrala několika desítek měsíců. Cílem tohoto snažení je, aby digitalizace vstoupila v účinnost 1. 7. 2023.

KONCEPT DIGITALIZACE STAVEBNÍHO ŘÍZENÍ

Nespornou výhodou navrhované digitalizace je skutečnost, že z pozice občana by mělo být realizováno celé stavební řízení z pohodlí domova. Žadatel by měl mít možnost elektronicky podat žádost o stavební povolení a ve finále dostat jedno „kulaté razítko“, rovněž v elektronické podobě. Z pozice úřadů je výhodou vytvoření robustního

systému, který bude centralizovat veškeré úkony a vést k nim jeden přehledný elektronický spis.

Aby se tak stalo, musí dojít k napojení na služby a informační systémy e-governmentu. Kromě Portálu občana mezi ně patří NIA, IS ZR, IS DS a další. Vše bude zahrnuto a propojeno v rámci IS Portálu stavebníka, přes který budou přistupovat všichni, kdož budou chtít podat jakoukoliv žádost o stavební povolení. Tento portál bude mít veřejnou a neveřejnou část. Veřejná je určena komukoliv bez nutnosti registrace a bude umožňovat vyhledat konkrétní interaktivní formulář, „nasát“ informace ze stávajících systémů, dále bude nabízet metodiky a životní situace tak, aby byl stavebník proveden celým procesem stavebního řízení. Neveřejná část, která bude vyžadovat autorizaci, bude umožňovat samotné podání žádosti na stavební úřad.

V Portálu stavebníka proto budou integrovány dva informační systémy. Jeden se bude týkat identifikačního čísla stavby, tzv. „rodné číslo stavby“, které bude generováno až po účinnosti nového stavebního zákona (červenec 2023). Systém bude obsahovat funkci hromadné podatelny - díky tomu nebude muset žadatel obíhat jednotlivé úřady, dotčené orgány či vlastníky dopravně technické infrastruktury a vyžadovat si od nich různá razítka. Podle místa, kde bude stavební žádost podána, systém generuje seznam orgánů, od kterých je potřeba zmiňované stanovisko, a automaticky si je vyžádá.

Z pohledu úředníka je podstatný druhý IS stavebního řízení, jenž nahradí stávající systémy, které jsou rozesety místně po jednotlivých stavebních úřadech v rámci celé ČR.

Dalšími důležitými IS, které jsou napojeny, jsou:

- **IS evidence stavebních postupů**, který v sobě bude mít zakomponovanou veškerou evidenci daného postupu v rámci stavebního řízení. Kromě jednotlivých vyjádření a stanovisek zde bude rovněž k dispozici celá historie konkrétního stavebního řízení.
- **IS evidence elektronických dokumentací** bude sloužit k ukládání projektových dokumentací, což v dnešním pojetí znamená rozsáhlé mnohastránkové dokumenty. Ty zde budou uloženy ve standardizovaných formátech a budou zpřístupněny všem dotčeným stranám a účastníkům stavebního řízení tak, aby nebylo nutné roznášet je fyzicky.
- **Národní geoportál územního plánování** bude obsahovat veškeré výstupy z analytickoúzemních činností, a to v jednom datovém standardu.

- **Digitální mapy veřejné správy a digitální technické mapy** - tyto systémy spadají do konceptu digitalizace stavebního řízení, nicméně nespádají pod MMR (zajišťují jednotlivé kraje a DMVS ČÚZK), proto se jim Lucie Veselá ve svém vystoupení nevěnovala.

CO JIŽ BYLO REALIZOVÁNO?

Především to podstatné, tedy legislativa. Digitalizace je včleněna v novele zákona o zeměměřictví z roku 2020 a dále byla ukotvena v DEPU. Enterpisse architektura celého konceptu digitalizace je schválena MV ČR, se kterým je MMR v úzké spolupráci.

ORGANIZACE A FINANCOVÁNÍ

Na MMR je vytvořeno několik pracovních odborných týmů. Jedním z nich je výkonný věcný tým, kde jsou rovněž kolegové z dalších útvarů. Rozhodnutím ministryně vznikla Rada pro digitalizaci stavebního řízení, v níž jsou zastoupeny další úřady a orgány státní správy, schází se jednou za měsíc. Rovněž byla vytvořena pracovní skupina pro Nejvyšší stavební úřad. Tady je důležité, že platnost nového stavebního zákona bude v účinnosti od 1. 7. 2023, nicméně nová soustava stavebních úřadů přichází v platnost už od 1. 1. 2022. Digitalizaci se ještě věnuje pracovní výbor pod RVIS, který má čtyři pracovní skupiny.

Financování bylo z většiny zajištěno z IROP, konkrétně se jednalo o dva projekty - Digitalizace stavebního řízení a Národní geoportál územního plánování. Následuje Národní plán obnovy - zrychlení a digitalizace stavebního řízení je jednou z komponent a kromě IS zde největší investicí bude zavedení rekodifikace stavebního práva do praxe - to je například vybavení Nejvyššího stavebního úřadu, migrace, školení na IS atp. Nyní jsou připraveny dokumentace k veřejným zakázkám, u kterých by se mělo postupovat cestou veřejných dialogů, jež budou zahájeny v nejbližších dnech.

INFORMAČNÍ SYSTÉM STAVEBNÍHO ŘÍZENÍ

MMR rozhodlo o tom, že některé služby, které budou v platnosti od 1. 7. 2023, by měly být spuštěny dříve. Proto je nyní v jednací fázi koncesní řízení, které zajistí od ledna 2022 předběžné elektronické služby a hromadnou podatelnu. Tzn. že ty budou moci žadatelé využívat v předstihu.

HARMONOGRAM PŘÍPRAVNÝCH PRACÍ

Stěžejní je rok 2023, na jehož začátku by mělo probíhat testování a školení, abychom v polovině roku mohli zahájit. Zdeněk Zajíček doplnil Lucii Veselou v tom smyslu, že termín realizace je skutečně velice napjatý. Zdůraznil, že právě u agendového IS pro stavební řízení jsme dlouhou dobu čekali na to, jak dopadne projednávání nového stavebního zákona. Protože teprve podle toho, jak bude podle toho zákona vypadat procesní model, může být připravována zakázka pro vlastní řízení. Tzn. bylo možné postupovat rychle u ostatních systémů, ale v tomto případě jsme museli vyčkávat. Díky tomu jsme na hraně možného.

Celkově Zdeněk Zajíček považuje diskuzi o digitalizaci stavebního řízení za základ a začátek nové éry. Směr, kterým bychom se podle jeho slov měli dále ubírat, jsou klíčové systémy (informační systém evidence elektronických dokumentací, Národní geoportál územního plánování, Digitální mapa veřejné správy). Měli bychom přitom sledovat podobné cíle, jaké byly realizovány v některých severských státech – to je schvalování a umísťování staveb v jakémisi digitální prostředí. Dokumentace ve standardizovaných formátech by se totiž mohla stát běžnou součástí projektování a užívání staveb a mohla by zároveň být využita pro jejich umísťování do vystaveného digitálního prostředí. Jako konkrétní příklad uvedl Finsko, kde je možné si téměř automatizovaně nechat schválit umístění projektované stavby do digitálního modelu vystaveného prostředí.

Tzn. že určitá, až otrocká „úředničina“ by jednou mohla být prací automatu, ten ale musí mít nejprve k dispozici dostatek informací.

Předpisy se tedy nyní tvoří, zároveň je vytvářena digitální platforma. Je samozřejmě jisté, že vše popsané nepoběží hned od 1. 7. 2023. Podle Zdeňka Zajíčka se jedná o výhled na dalších deset let, v nichž bychom mohli něco takového zkusit dokázat. Budeme však muset být schopni pořídit další data (digitální technická mapa či digitální modely staveb). Díky MMR se zdá, že se podaří získat finanční zdroje z evropských fondů, ale jsou tu i další možnosti mimo národní alokace. Podle Zdeňka Zajíčka však musíme prokázat, že jsme připraveni nejen z úrovně ministerstva, ale i krajů či privátního sektoru. Ve výsledku by mělo dojít ke zjednodušení všech těch procesů v oblasti územního plánování a stavebního řízení.

Harmonogram přípravných prací

2020	2021	2022	2023
	Předběžné elektronické služby – el. formuláře a hromadná podatelna		
Integrační platforma Portál stavebníka Evidence elektronických dokumentací Evidence stavebních postupů Národní geoportál územního plánování			Testování, školení
Nový agendový Informační systém stavebního řízení (v případě schválení rekodifikace)			

Lepide Data Security Platform

Kybernetická bezpečnost pomáhá plnit ZoKB

Lepide – kompletní vhled do bezpečnosti Vašich dat. Řešení pro detekci **ohrožení zevnitř**, pro prevenci odcizení dat a pro **dosažení shody s regulacemi** a normami jako například GDPR. Dále obsahuje automatizovanou klasifikaci dat (důvěrné, apod.), **analýzu chování uživatelů** i systémů s **detekcí anomálií** a detekci změn ve formě **auditů**.

- Snadný audit a monitoring změn
- Všechny změny jsou v jedné přehledné konzoli
- Jednoduché sledování dění v IT systémech
- Upozornění na důležité změny v reálném čase
- Jistota, že je nastavení zabezpečení správné
- Přehled o tom, kdo a kam má přístup
- Vysoká kontrola nad IT, privilegovanými účty a podnikovými daty
- **Stovky hotových reportů** pro prostředí Microsoft AD, Souborové servery, SQL, Exchange a GPO i M365 včetně Teams a OneDrive
- Všechny auditní data na jednom místě
- Možnost vrácení změn - rollback
- Snadněji se objevují úzká místa
- Automatizované reakce na události
- Klasifikace a dat a audit GDPR
- Významné reference v ČR i ve světě
- **Základní instalace v řádu dnů**

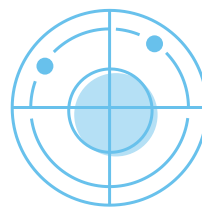
Ochrana dat

Odhalte, která Vaše data jsou v tento okamžik nejvíce ohrožena a podnikněte kroky k eliminaci rizik.

Shoda s regulacemi

Získejte přehled a reporty potřebné k prokázání shody s regulacemi, normami a audity ISO, GDPR, PCI,...

Detekce a reakce na ohrožení

Redukce času potřebného na detekci a reakci na ohrožení díky přehlednosti a automatizaci.

Varování v reálném čase

Systém Vás upozorní na anomálie ve stavech systémů, chování uživatelů, i správců, o změnách konfigurací či oprávnění.

Mainstream Technologies, s.r.o. je certifikovaným partnerem firmy Lepide a jejím výhradním distributorem pro Českou republiku.

„RYTÍŘI“ KULATÉHO STOLU

Již zcela tradiční součástí programu konference v Mikulově je kulatý stůl - zvláštní forma Studia Egovernment, kdy na podium usedne několik osobností, které si zde vyměňují názory na danou problematiku a reagují na dotazy diváků jak těch přítomných v sále, tak těch, kteří sledují program vzdáleně, videokonferenčně.

Letos ke kulatému stolu usedl Vladimír Dzurilla, vládní zmocněnec pro IT a digitalizaci, Zdeněk Zajíček, prezident ICT Unie a viceprezident HK, Ivan Bartoš, předseda výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj, Martin Kupka, místopředseda výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj, a Barbora Kořanová, členka výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj. Určité možnosti a výhody elektronizace demonstroval Martin Kupka i tím, že ač fyzicky v Mikulově nepřítomen, připojil se do debaty plnohodnotně díky videokonferenčním aplikacím.

V úvodu diskuse její účastníci hodnotili především současnou situaci. **Vladimír Dzurilla** považuje za velice důležité, že jsme se dostali do fáze, kdy služby e-governmentu nejen realizujeme, ale i propagujeme a osobně věří, že v rámci mezinárodních hodnocení se budeme posouvat směrem nahoru. K tomu, co bylo doposud v programu prezentováno, by jen dodal, že je nutné a vhodné připomenout, že za všemi službami stojí dodavatelé, bez jejichž spolupráce by nebylo možné takovou nabídku realizovat.

Martin Kupka vyzdvihl Portál občana, ze kterého má velice dobrý pocit, stejně tak z toho, že se pracuje na řadě dalších obdobných projektů. Osobně by si přál, aby co nejdříve plnohodnotně fungoval Portál stavebníka a Portál podnikatele. Za velký dluh však považuje Katalog služeb, díky kterému by se mělo občanům dostávat více konkrétních informací o službách, kterých mohou ve vztahu k veřejné správě využívat. Připomenul, že nyní díky bankovní identitě skokově narostl počet potenciálních uživatelů e-governmentu, a i proto je velice důležité věnovat pozornost jejich propagaci a kvalitě.

Ivan Bartoš za poslance uvedl, že oni svůj díl, tj. legislativní úkol splnili, neboť byly schváleny potřebné normy a zákony. Nyní je podle jeho slov nutné digitalizaci urychlit. A jak řekl, období pandemie ukázalo, že jsme toho schopni. V této souvislosti apeloval na to, abychom si uvě-

domili, že jednotlivé služby musí být nabízeny v takové podobě, aby je bylo možné využít jak z prostředí PC, tak z mobilních zařízení. Ta budou, podle jeho mínění, převažovat a veřejná správa se tomu musí umět přizpůsobit. Vláda, ať bude po volbách jakákoliv, by měla být v tomto směru ambiciózní a snažit se realizaci jednotlivých kroků zkrátit co nejvíce a využít skutečnosti, že elektronizace má přímý dopad na efektivitu a fungování státu.

Barbora Kořanová s tím souhlasila a jen doplnila, že specifčnost elektronizace dokládá i skutečnost, že to je jedno z mála témat, na kterém se politici shodnou napříč celým politickým spektrem.

Zdeněk Zajíček uvedl, že i v oblasti elektronizace veřejné správy jsou témata velice populární a přitažlivá a ta, která jsou mediálně méně poutavá, přitom často bývají velice důležitá, což je i případ „balíku“ doprovodných zákonů označovaných souhrnně DEPO. Musíme si podle jeho slov uvědomovat důležitost i těch méně populárních kroků a pracovat na nich. Česká republika by podle jeho mínění měla být v rámci jednotlivých mezinárodních hodnocení rozhodně na špici. Zatím se pohybujeme ve druhé polovině a to je potřeba změnit. Například i vyšší, nebo těsnější spoluprací veřejného a komerčního sektoru. Pořád zde, ze strany veřejné správy, existuje v tomto směru jistá bariéra, kterou je nutné prolomit, protože veřejná správa není schopna sama vše realizovat tak dynamicky a v takové kvalitě a rozsahu, jak elektronizace v současné době vyžaduje.

POSÍLIT KOORDINÁTORA DIGITALIZACE

Jednou z myšlenek, které by mohly uvedené cíle pomoci splnit a které zazněly v Mikulově, bylo i posílení role koordinátora digitalizace. Martin Kupka uvedl, že by bylo vhodné, aby byl postaven na roveň členům vlády a měl tedy mezi jejími ostatními členy větší autoritu. Ivan Bartoš uvedl, že koordinátor by měl mít nejen možnost se účastnit jednání vlády, ale měl by skutečně být na úrovni například ministra bez portfeje, který má k dispozici vlastní rozpočet a díky tomu by mohl jednat s ostatními ministry z pozice jakési „síly“, kdy by měl i určité právo veta v oblasti digitalizace. Jeho úlohou by mělo být odbourání stále existujícího resortismu.

Zdeněk Zajíček k tomu dodal, že se však nejedná pouze o digitalizaci veřejné správy, ale celé společnosti. I proto

by skutečně měla být posílena role digitálního zmocněnce. Bylo by i z jeho pohledu vhodné, aby byla tato pozice propojena s tvorbou legislativy, například tím, že by stál v čele legislativní rady vlády, neboť legislativu je a bude třeba přizpůsobovat neustálému vývoji v oblasti elektronizace.

KYBERBEZPEČNOST

V další části diskuse jsme se věnovali problematice kyberbezpečnosti jako segmentu, který je velice důležitý, přitom v řadě případů ze strany veřejné správy v určitém směru podceňovaný. Ivan Bartoš uvedl, že investice do této oblasti v rámci úřadů často nejsou adekvátní a kvůli tomu veřejná správa nedisponuje podstatným know-how. Považoval by za rozumné, aby v rámci veřejné správy existovala jakási sdílená platforma „problémů“, aby se jedni poučili od druhých.

Zdeněk Zajíček souhlasil, že úroveň kyberbezpečnosti ve veřejné správě není dostatečná a zajištění klíčových systémů stále není takové, jaké bychom potřebovali. Připustil, že NÚKIB se nachází v nezáviděníhodném postavení, protože v době překotného zavádění moderních kroků (blud, identita) musí zastávat určitý konzervativní přístup. Jde tedy především o stálou diskusi v tomto směru a balancování rovnováhy mezi moderním a konzervativním. Jedině tak může dojít k posunu, který bude zároveň dostatečně zabezpečen.

Martin Kupka k tomu dodal, že by bylo rozhodně vhodné posílit finanční prostředky NÚKIB tak, aby mohl angažovat odborníky v dostatečném množství i úrovni znalostí.

Vladimír Dzurilla jen doplnil, že kyberbezpečnost je důležitou součástí všech zásadních kroků v rámci RVIS i NAKIT, a pokud jde o nasměrování vyššího rámce finančních prostředků do této oblasti, nemůže než souhlasit.

VZDĚLÁVÁNÍ

V debatě jsme se dotkli i otázky vzdělávání, a to nejen z pohledu klasické versus distanční, ale i směrem k tomu, do jaké hloubky by vlastně mělo zasahovat vzdělávání počítačové gramotnosti společnosti.

Ivan Bartoš upozornil, že přes 50 000 dětí přechodem do distanční formy studia nemělo ke vzdělání přístup, neboť nemělo potřebné prostředky. To je jeden zásadní moment.

Druhý je skutečnost, že si každý musí uvědomit, že počítačová, informační, právní a finanční gramotnost jsou dnes zásadními nezbytnostmi. Svět je stále komplikovanější a není možné to brát na lehkou váhu. Pravdou je, že věkové složení pedagogů se může zdát v tomto směru limitním, ale například z pohledu elektronizace veřejné správy bychom měli hovořit o tom, že jednotlivé aplikace a formy přístupu jsou natolik nativní, že se je skutečně nemusíme učit. Že je zvládneme „na první dobrou“.

Zdeněk Zajíček připustil, že je potřeba věnovat vzdělávání pozornost, ale zároveň je potřeba, abychom se zaměřili na konkrétní praktické věci. Pokud tedy hovoříme o e-governmentu, pak by se mělo jednat například o vysvětlení datové schránky, identitních prostředků a pak vyhledávat životní situace, do kterých budou občané nejčastěji vstupovat v kontaktu s veřejnou správou. Uvedl, že běžný občan, který je zaměstnancem, zdaleka nejčastěji využívá služeb z oblasti zdravotnictví a pracovních vztahů. Následují podnikatelé, kteří podléhají jakési měsíční regulaci v oblasti daní. To jsou podle jeho mínění oblasti, kde můžeme prezentovat konkrétní postupy a nabízet služby tak, aby byly co nejprospěšnější a nejefektivnější.

Martin Kupka uvedl, že dobré systémy jsou ty, které jsou užitečné a natolik srozumitelné, že se je naučíme používat sám bez jakéhokoliv zaváhání. Klást nároky na učitele, aby se v tomto směru angažovali, není podle jeho mínění cesta. Stát se musí skutečně zaměřit na srozumitelnost a jednoduchost nabízených služeb.

SMĚŘUJEME DO TOP TEN?

V rámci loňského hodnocení OSN - EGD (Egovernment Development Index) jsme se nacházeli v oblasti e-governmentu na 39. pozici, kam jsme se posunuli z nelichotivého 54. místa. Výsledky dalšího hodnocení budou k dispozici v roce 2022, i proto nás na závěr diskuse zajímalo, jak naše budoucí umístění diskutující odhadují.

Martin Kupka si nedovolí říci přesnou příčku, ale odhaduje, že se posunujeme do třicítky nejlepších. Poděkování za to bude podle jeho slov patřit nejen veřejné správě, ale rozhodně i podnikatelům, kteří v pozici IT odborníků přispěli k určité pozitivní digitální vlně v ČR.

Barbora Kořánová, jak přiznala, je založením pesimista, nevidí tedy před námi velký posun, ale rozhodně považuje za důležité, co se doposud podařilo realizovat v oblasti legislativy. Její dopad teprve přijde, protože účinnost řady těchto kroků bude nyní teprve nabíhat. Ivan Bartoš doplnil, že by si přál méně resortismu a více spolupráce a ze všeho nejvíce větší množství kvalitních lidí. Má pocit, že spíše hledíme na velikost projektů než na to, abychom do veřejné správy přitáhli dostatek kvalitních odborníků. I přesto se domnívá, že pokud ČR využije efektivně svoje předsednictví v EU, jehož zásadním tématem digitalizace bezpochyby bude, můžeme pomýšlet na umístění v TOP 20.

Zdeněk Zajíček neodhadoval náš posun v příštím roce, ale až k datu 1. 2. 2025. To je podle jeho slov jakési magické datum, od kterého by měly být všechny služby státu digitálně dostupné. Na tom panuje, jak bylo řečeno, i hlasováním stvrzeno, shoda napříč politickým spektrem. Do toho data chybí tři a půl roku. Je to velice ambiciózní představa, ale při správném nasazení je splnitelná. Pak bychom, podle jeho slov, mohli v roce 2025 být v uvedeném hodnocení mezi prvními deseti.

S tím souhlasí i Vladimír Dzurilla. Myslí si, že k naplnění tohoto cíle pomůže i bankovní identita, která může výrazně změnit přístup k e-governmentu jak samotných občanů, tak státu.

Záznam celé diskuse najdete na www.egovernment.cz v sekci Mikulov.

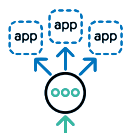

Váš spolehlivý partner v oblasti bezpečnosti a dostupnosti aplikací

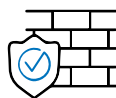
Web/Aplikační Server

Load Balancing

Global Load Balancing

Web/Aplikační Firewall

Firewall

L3 a L7 DDoS ochrana

Bezpečný přístup k aplikacím

SSL dekrypce a orchestrace

Encryptce uživatelských jmen

Anti-fraud & anti-bot ochrana

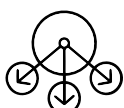
Měření výkonnosti aplikací

Automatizace CI/CD

API Management

API Gateway

K8s Ingress controller

Managed Kubernetes

Podpora všech veřejných Cloudů

Podpora Multi-Cloud architektury

Konsolidované řešení vysoké dostupnosti, aplikační bezpečnosti, DDoS ochrany, orchestrace SSL komunikace, zabezpečeného přístupu k aplikacím ať už jsou v on-premu, v cloudu nebo jsou distribuované na pobočkách. Technologie jsou k dispozici jak pro tradiční aplikace tak aplikace v kontejnerech/Kubernetes.

Zajistíme antifraud řešení bez nutnosti vícefaktorového ověřování. K dispozici budete mít také distribuovanou cloudovou platformu pro nasazování a provoz aplikací, nástroje pro řízení a zabezpečení API volání, nástroje pro aplikační analytiku a pro automatizaci nasazování aplikací.

 Tradiční dodavatel loadbalancingu a aplikační bezpečnosti rozšířil své portfolio o produkty:

Webex Legislate řeší speciální komunikační potřeby obcí a měst

Názory na to, zda lze veřejné instituce provozovat jako firmy, se mohou různit. Jedno však je jisté. Státní i samosprávné instituce mohou z firemní praxe využít mnoho poznatků a aplikací z oblasti vzdálené komunikace. Dvojnásob to platí v současné době, kdy se řada aktivit přesouvá zcela nebo částečně do virtuálního prostředí. Řada veřejných institucí, včetně vlády, vsadila v době tvrdého lockdownu na Webex. Speciálně pro ně je určena verze platformy Webex Legislate.

Doba koronavirová ukázala, jak klíčová je role technologií i pro fungování veřejného života. Některé úřady byly na dálkovou práci připraveny, jiné se dokázaly s mimořádnou situací vypořádat díky krizovým a hektickým opatřením. A zvládaly tak řídit běžnou agendu a být občanům stále k dispozici. Některé instituce však musely svoji činnost prakticky zmrázit a čekat na zmírnění epidemie. A podle toho pak logicky vypadal provoz městských zastupitelstev, obecních úřadů, inspektorátů, hejtmanství, katastrů, ...

Aby stát mohl zůstat plně akceschopný, tak Cisco na začátku lockdownu odmontovalo ze svých kanceláří vlastní videokonferenční zařízení a zapůjčilo je Úřadu vlády a ministerstvům. Pomocí Webexu se tak na dálku koordinoval boj proti covidu, aniž by se riskovalo šíření nemoci mezi klíčovými lidmi a tím ohrozilo jejich fungování.

To nejhorší z pandemie máme asi za sebou, ale přesto se i život veřejných institucí změnil. Je nepochybné, že i v budoucnu by se měl nejen jejich kontakt s občany, ale i desítky dalších úkonů a činností odehrávat ve virtuálním prostoru, mimo klasické kanceláře, úřadovny a zasedací místnosti. Nejde přitom jen o ty strategické úkoly, jako je digitalizace registrů, ale právě naopak, hlavně o každodenní exekutivní fungování úřadů. Typickým příkladem může být práce úřadů v menších městech. Většina zastupitelů nemá svoji práci pro město jako hlavní zdroj příjmů, chodí běžně do zaměstnání a na zasedání se musí uvolňovat. Pracovní povinnosti, nemoci, karanténa a řada dalších „nepříjemností“ u klíčových lidí pak mohou negativně ovlivňovat i provoz obce.

V nouzi poznáš Webex

V době pandemie si mnoho úřadů „oťukalo“, že desítky činností lze dokonce lépe a rychleji zvládnout s pomocí

komunikační platformy Webex. Webex vyhověl rychle a jednoduše aktuálním krizovým potřebám. Pro jeho užití není potřeba instalace žádné aplikace, stačí odeslat odkaz, jeho prostřednictvím se mohou lidé ke schůzce připojit na svém zařízení v prohlížeči. Webex tedy splnil podmínku kompatibility s hardwarem (a softwarem), který měl a má celkem každý k dispozici. Rovněž z hlediska uživatelské přívětivosti byl Webex správnou volbou. Pro jeho ovládnutí není potřeba mít nějaké zvláštní počítačové schopnosti. Díky možnostem spojení na dálku tak práce a agenda úřadů nebyla paralyzována a mohla pokračovat. A zkušenost ukázala, že efektivita tím rozhodně nijak neutrpěla.

Speciál pro zastupitele

Zasedání zastupitelstev ovšem přece jen v některých případech vypadá jinak než klasický firemní meeting. Například: finálním výstupem ze zasedání bývá usnesení, o kterém se hlasuje. Různí členové zastupitelstva mají nejen různé funkce, ale také různé pravomoci (například starosta), ve sboru se v názorech střetávají strany vládnoucí a opoziční. A ty se třeba potřebují před důležitým hlasováním ještě interně poradit, nebo dokonce konzultovat s někým zvenčí. Jednotliví zastupitelé mají pro svá vystoupení omezené časové limity. Ze zasedání se v drtivé většině případů pořizuje zápis. A v neposlední řadě jsou tu občané. Ti mají právo účastnit se zasedání, klást dotazy či vznášet připomínky. A to i cizinci (pokud mají v příslušné obci trvalé bydliště). K tomu připočítejte legislativní omezení. Zastupitelé rozhodují o veřejném majetku a z toho titulu se musí chovat jako řádní hospodáři. Jinak jim hrozí i trestní stíhání.

Je toho tedy požehnaně, co by mělo řešení pro vzdálenou komunikaci zastupitelských orgánů zvládat. Společnost Cisco proto vyvinula specializované řešení Webex

Legislate, které umožňuje zákonodárným a zastupitelským orgánům jednat a hlasovat podle běžných procedur, avšak ve virtuálním prostředí. Umožňuje účast na dálku nebo smíšený model účasti s důrazem na snadné použití a celkovou jednoduchost systému. Webex Legislate je použitelný na různých platformách a sjednocuje nesourodý soubor dříve užívaných nástrojů. Zvyšuje tak efektivitu, snižuje cestovní náklady a zprostředkovává bezpečný kontakt s veřejností. Právě efektivita výkonu

Zvláštní funkce Webex Legislate

Klasické videokonferenční funkcionality Webexu doplňuje řada speciálních vylepšení, určených typicky právě pro zasedání zastupitelstev. Přispívá k rychlému, efektivnímu jednání a rozhodování. A to bez ohledu třeba na to, že někteří účastníci zasedání nejsou fyzicky přítomni. Webex Legislate tedy například:

- umožňuje diskutovat a hlasovat o návrzích v souladu s jednacím řádem pomocí přizpůsobitelných funkcí;
- poskytuje vedlejší místnosti pro jednání v klubech a výborech. Tyto místnosti mohou být dočasné nebo trvalé;
- nabízí simultánní tlumočení a titulky, které umožňují vést jednání ve více jazycích;
- dovoluje rozdělení oprávnění různým aktérům: předsedům výborů, řečníkům, členům sboru, zaměstnancům, občanům, tisku a dalším;
- nabízí také funkci časomíry, odstupňované možnosti vypínání mikrofonů a další funkce pro snazší řízení schůze, aby přesně odpovídala jednacím řádu.

Protože řada jednání může mít důvěrný charakter nebo být určena pouze pro omezenou skupinu lidí a také s ohledem na fakt, že je potřeba v některých případech zajistit například anonymitu hlasování, má Webex Legislate do podrobností vypracovanou zvýšenou úroveň zabezpečení. K jeho přednostem patří například:

- jednotné přihlašování s vícefaktorovým ověřováním;
- vizuální a verbální ověření identity účastníků před povolením přístupu do předsálí;
- dohled nad všemi procedurami, včetně hlasování;
- anonymní nebo přizpůsobitelné hlasování s podrobnými statistikami podle stran a hlasujících.

a bezpečnost (vzpomeňme na hackerské útoky do systémů nemocnic či dalších veřejných institucí) jsou jednou z hlavních předností Webexu.

Meetingy ožíví Slido

Společnost Cisco svůj Webex neustále zdokonaluje. A největší porci vylepšení a inovací získal Webex právě v době koronavirové pandemie. Za poslední rok jich bylo na 800. Dokonce se dá tvrdit, že pandemie, v níž raketově rostl počet meetingů uskutečňovaných na dálku, byla jedním z katalyzátorů inovačního procesu.

O výrazný posun Webexu se v poslední době zasloužila například integrace Slido. Slido je platformou pro zapojení publika, která umožňuje v reálném čase vyhodnocovat zpětnou vazbu účastníků před, během a po mítinku nebo setkání. Využívá přitom různé formy dotazníků, kvízů, hlasování, grafického znázornění ve word cloudu a dalších nástrojů. Interakci s uživateli lze nastavit za méně než jednu minutu. Účastníci setkání se připojí pomocí svého chytrého telefonu, tabletu nebo počítače díky speciálnímu kódu události nebo linku, aniž by museli cokoli instalovat. Po připojení se mohou zapojit do hlasování, pokládat otázky a dát najevo svoji zpětnou vazbu. Široké možnosti zapojení uživatelů zajišťují, aby byl každý přímo zapojen do dění bez ohledu na to, jestli se mítinku účastní osobně nebo na dálku.

Hlavním záměrem Slido je učinit schůzky zajímavější, akčnější a vtáhnout účastníky do hry. Reaguje na to, že se denně odehrávají miliony neproduktivních schůzek, jejichž účastníci se nudí nebo se zabývají něčím úplně jiným. Ambicí Slido je toto plýtvání potenciálem, produktivitou a motivací odstranit. Z českého pohledu je zajímavé, že rodištěm Slido je Slovensko. Slido je jednou z neúspěšnějších slovenských IT firem, která se v letošním roce stala součástí rodiny Cisco. Aplikace Slido má přes 50 milionů uživatelů, mezi nimiž nechybí například Elon Musk, Adobe nebo Spotify.

Kompletní informace o řešení Webex Legislate i o další nabídce Webex pro veřejné instituce naleznete na:

<https://www.webex.com/industries/government.html>

Jaroslav Martan
CSE Cisco Systems

Stavíme (nejen) digitální chodníky

Od vedení měst často slyšíme, že nejběžnějším požadavkem občanů je oprava nebo výstavba chodníků. Je to pochopitelné, slouží všem a je na ně hodně vidět. Jenže i chodník může mít mnoho podob. Díky informačním a komunikačním technologiím můžeme v posledních letech dojít na úřad i po chodníku digitálním. Analogií bychom mezi nimi našli celou řadu. Na mikulovské konferenci eGovernment 2021 jsme představili ve stejnojmenné prezentaci naši verzi digitálních chodníků. A to jak těch interních, tak těch, které od úřadu vedou k vlastním zaměstnancům i občanům.

„Systém GINIS poskytujeme v cloudu ve všech produktových řadách.“ Vladimír Přeč a Vít Kasal na konferenci eGovernment 2021

Digitální chodník úřadu

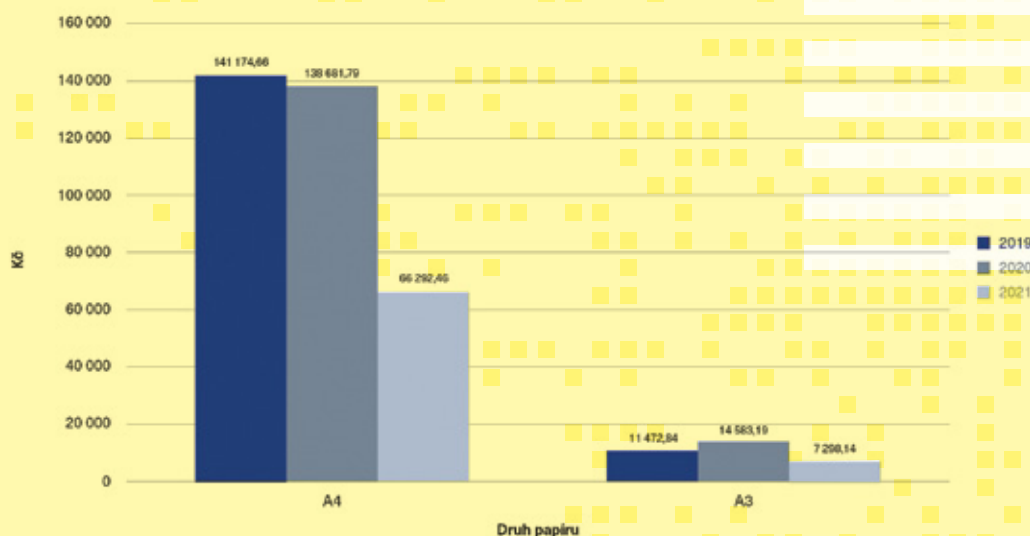
Digitální chodník úřadu můžeme chápat jako interní komunikaci uvnitř, mezi jednotlivými odbory, odděleními nebo samotnými zaměstnanci. Patří sem otázky elektronického oběhu dokumentů, sdílení dat, digitalizace správních řízení, finanční kontroly, elektronického schvalování, řádného podepisování nebo pečetění. A také integrace mezi jednotlivými informačními systémy, protože těch je v každé větší instituci celá řada.

My jsme jako Gordic v Mikulově před dvěma lety představili otevření integrační platformy, která integrace zjednodušila. Nyní registrujeme dalších skoro 90 nových integračních projektů jenom za poslední rok. Platformu GINIS nemusí tedy uživatel nutně rozvíjet prostřednictvím gordic-

kých aplikací, ale může na ni napojit aplikaci třetí strany nebo svou vlastní. To platí i pro portálová řešení. Například podání přes Portál Pražana nebo Portál Kanceláře veřejného ochránce práv propadají automatizovaně k evidenci a dalšímu zpracování do spisové služby platformy GINIS.

Když se vrátíme obecně k digitalizaci úřadu, tak i projekt Digitální úřad z jara letošního roku ukázal, že potřebné nástroje a technologie od různých dodavatelů tady existují. Teď je to tedy především o vůli a odvaze pustit se do změny zaběhlých procesů. Na čele pelotonu jsou, troufnu si tvrdit, krajské úřady. Například Pardubický kraj získal letos od sdružení CNZ cenu za IT projekt v oblasti správy a archivace dokumentů. Ale inspirativních příkladů

Digitalizaci interních procesů lze uspořit více než 50 % nákladů na papír

přibývá i mezi centrálními orgány. Ministerstvo, které provozuje platformu GINIS a její subsystém spisové služby spolu s elektronickým schvalováním dokumentů, vyhodnotilo, že v rámci digitalizace jenom na spotřebě papíru ušetřilo za půl roku přes 50 % nákladů. To je přes 70 tisíc korun. Další úspora, která zatím nebyla vyčíslena, je v oblasti tisku dokumentů. Nejvýznamnější úspora je však v čase pracovníků – schvalování je nyní nejen rychlejší, ale i průkaznější.

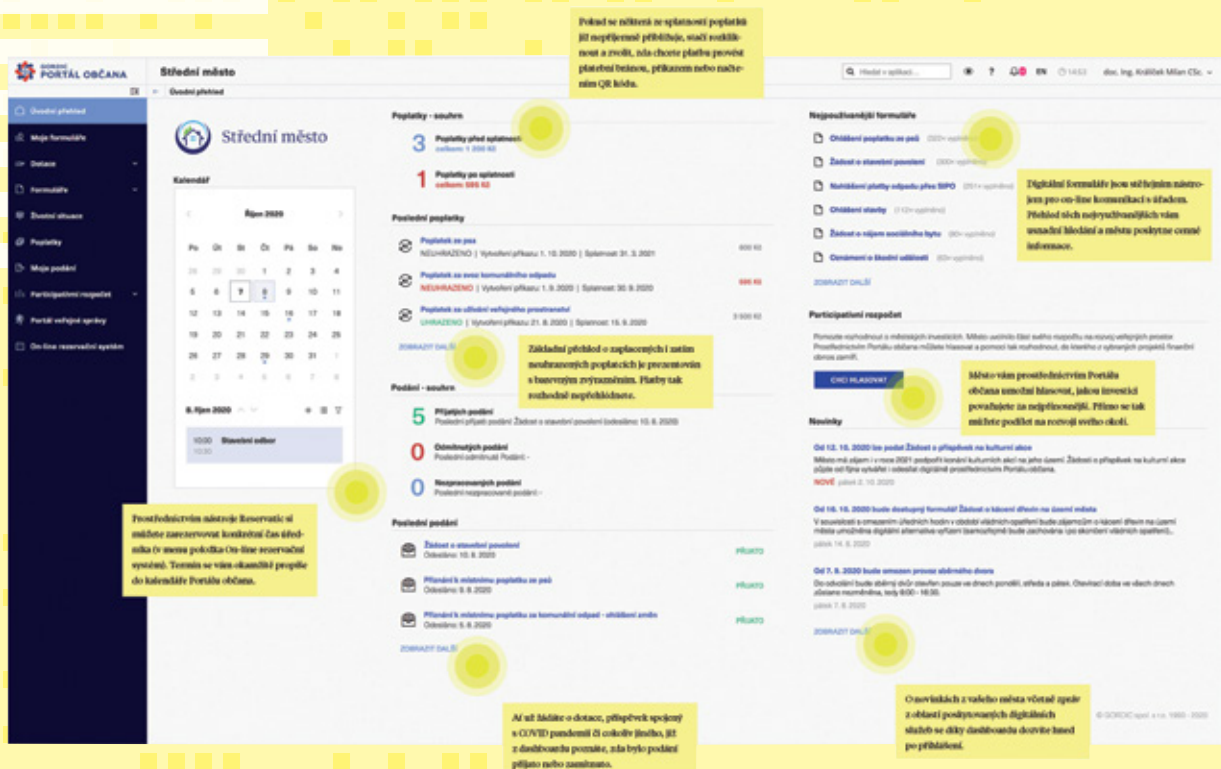
Co když ale vlastní kapacity na vytvoření digitálního chodníku nestačí? Zde musíme zákonitě přejít k oblasti cloudu a cloudových služeb. V pandemickém roce 2020 vzrostly výdaje veřejné správy na cloud o jednu třetinu. Je velice pravděpodobné, že tento trend bude pokračovat. Naše nabídka SaaS služeb, zahrnující všechny základní agendy úřadů, včetně ERP a spisové služby, byla zapsána spolu s nabídkami téměř čtyř desítek dalších firem do státního katalogu cloud computingu.

Můžeme s potěšením říct, že platforma GINIS ve všech produktových řadách je u zákazníků rutinně provozována v cloudu Microsoft Azure. Potvrdit to mohou například v obci Luková, která po zániku technologického centra přešla se svou spisovou službou do cloudu. Nesmíme zapomenout ani na ty úplně nejmenší, jako jsou třeba školy. I ty budou muset zavést do 31. 12. 2024 elektronickou spisovou službu. Gordic pro ně má díky speciální školské edici připravený cloudový produkt, který jim umožní splnit novou povinnost, a navíc bude integrovaný s dalšími systémy.

A co zaměstnanci? Pracují se softwarem rádi?

Zaměstnanci úřadu přijedou ráno například autobusem ze své obce do města a jdou na pracoviště. Také využijí chodník, že? Dopusud tomu tak bylo. Jenže pak přišla pandemie a donutila mnoho z nás přejít na zcela nový režim práce. Pro zaměstnance jsme připravili takový vylepšený digitální chodník v podobě webového klienta GINIS, aplikaci, kterou lze komfortně provozovat odkudkoli. Tedy pokud máte připojení k internetu a webový prohlížeč.

Pro samotný úřad to má využití v mnoha ohledech. Čerstvý případ z praxe: obec si našla ekonomku, paní v důchodovém věku, která byla ochotna pracovat z domu. Cloudové řešení se i v tomto případě ukázalo jako dobrá volba. Ale webový klient GINIS není jenom o homeoffice, ale i o celkovém komfortu práce. Novinky ve webovém klientu GINIS kombinují oblíbené prvky e-mailových klientů (náhledy dokumentů, práce se seznamem), sociálních sítí (umístění tlačítek) i dalších populárních nástrojů. Například v rámci individuálního nastavení si uživatel jednoduše umístí do své lišty nejčastější funkce díky operaci drag&drop. Místo posílání dokumentů můžete sdílet kolegovi pouze odkaz. Vývojáři se prostě snažili, aby lidé pracovali s naší aplikací rádi. Je třeba dodat, že společně s našimi partnery pracujeme na tom, aby se zmiňovaný komfort uživatelů týkal i důležitých doplňkových služeb, jako je podepisování nebo pečetení, a to na různých zařízeních a platformách.

Portál občana GINIS představuje prověřenou bránu do světa digitálních služeb

I občané se učí chodit po digitálním chodníku

Závěrem nesmíme zapomenout na ty, pro které to vlastně děláme, tedy na občany. Jaký digitální chodník postavíme jim? Už dnes pomáháme řadě obcí a krajů provozovat náš portál občana jako nadstavbu platformy GINIS. Úspěšné realizace jsou například ve městech Telč, Znojmo, Bohumín nebo Praha 5. Lze říci, že portál občana s přihlašováním přes NIA je věc, která už na úrovni samospráv funguje rutinně. Pro jejich další rozvoj je třeba najít takové služby, které se budou občanům líbit a budou je chtít využívat.

K rozvoji digitálních služeb by mohla pomoci i novinka letošního roku, kterou je naše nové plnohodnotné portálové řešení s vlastním API rozhraním a názvem Osobní portál občana (OSP). Věříme, že udělá radost starostům, tajemníkům menších měst a městysů. Určen je především pro ty, kteří nepoptávají drahá a robustní řešení, stačí jim něco jednoduššího, ale funkčního. Nový portál lze pořídit jako SaaS a provozovat v cloudu.

Přes portál zaplatí občané poplatky platební kartou nebo QR kódem, požádají o rybářský lístek nebo mohou v sekci Hlášení závad dát úřadu vědět, že nefunguje lampa v jejich ulici. Pokračuje pochopitelně i další vývoj Portálu občana GINIS, kde se mj. aktuálně zabýváme možností autentizace právnických osob na portálu. To by umožnilo realizovat i často poptávané řešení žádostí o dotace jednotlivých spolků z městského rozpočtu.

Snad i výše uvedené řádky potvrzují naše odhodlání, že budeme jako Gordic připraveni vyhovět nárokům, které nás v blízké budoucnosti čekají jak v oblasti správy dokumentů a atestace spisové služby, provozu cloudových řešení, tak poskytování digitálních služeb. Budeme rádi, když ty několikrát zmiňované digitální chodníky budeme i nadále stavět společně.

Vladimír Přečh

GORDIC

PREMIUM

PRO ÚSPĚŠNÉ A NÁROČNÉ

Představte si **svět nadstandardního bankovníctví**, kde se o vaše finance stará váš vlastní bankéř a ve kterém vám přání obratem splní osobní asistent na telefonu.

Prostě žijte bez starostí

Nechte kompromisy jiným a ulehčete si život s výjimečnou službou plnou výhod

- Váš **bankéř pro řešení vašich finančních záležitostí**
- Vyberte si **pojištění zdarma** – internetová rizika, právní ochranu či odpovědnost za škodu
- **Osobní asistent** pro vás bezplatně zajistí třeba nákup letenek nebo květin
- Zhodnocujte své peníze a tvořte si **finanční rezervu pro budoucnost**

Bydlete na úrovni

Hypotéku u nás získáte s **atraktivní individuální sazbou** a po celou dobu u nás máte zajištěnou prémiovou péči. Tedy třeba i to, že za vás zařídíme vše včetně výpisu z katastru.

Cestujte bez starostí

Na cestách si vychutnávejte volnost a řešení problémů nechte na nás.

- Nadstandardní cestovní **pojištění s limitem 100 milionů Kč** pro vás i vaši rodinu
- **Volné vstupy do letištních salonků** po celém světě
- **Prestižní karta Visa Infinite** s výběry z bankomatů zdarma v ČR i v zahraničí, s **pojištěním při ztrátě mobilu** a osobních věcí

Bavte se a pomáhejte

Ve spolupráci s Mastercard Priceless Prague **exkluzivně pro vás chystáme zážitky**, které vám budou všichni závidět – netradiční gastronomie, zábava i nákupy s vytríbeným stylem. Ze svých plateb můžete navíc přispívat na nadační fond Mathilda, a tím s námi podpořit na výcvik vodicích psů pro nevidomé.

Poskytovatelem hypotéky je Hypoteční banka, a. s., poskytovatelem pojištění je ČSOB Pojišťovna.

Poodhalili jsme vám jen malou část možností, které se před vámi v ČSOB Premium otevírají.

Zavolejte nám na číslo **800 370 370**

Od nařízení eIDAS1 k eIDAS2

Právní předpisy, které se týkají ICT, už z povahy věci nemohou zůstat neměnné po delší časové období, pokud chtějí reflektovat vývoj v této oblasti. Vyvíjí se rovněž trh a požadavky uživatelů s akcentem na uživatelsky přívětivá řešení. Pokud k tomu připočteme v případě předpisu EU různé výklady, a snad i trochu nedisciplinovanost některých členských států, je zřejmé, že je nutné na tuto situaci ze strany příslušných orgánů EU reagovat.

Samotná skutečnost, že vznikl návrh „novely“ nařízení eIDAS, tak není překvapující. Dosud platné nařízení eIDAS¹ uložilo Evropské komisi, aby do 1. července 2020 přezkoumala uplatňování tohoto nařízení a podala zprávu Evropskému parlamentu a Radě. Komise měla zejména vyhodnotit, zda je vhodné upravit oblast působnosti tohoto nařízení nebo některá jeho konkrétní ustanovení, případně připojit legislativní návrhy.

Takový legislativní návrh představili zástupci Evropské komise na tiskové konferenci 3. června tohoto roku². Nařízení eIDAS z roku 2014, označme ho jako eIDAS1, upravilo dvě základní oblasti – služby vytvářející důvěru a elektronickou identifikaci. A právě na tuto oblast, tj. e-identifikaci, se návrh novely, označovaný jako eIDAS2, zaměřuje, byť i pro oblast služeb vytvářejících důvěru jsou navrhovány určité změny, ovšem zdaleka ne tak zásadní. Co k tomu Evropskou komisi vedlo, je detailně uvedeno jak v samotném návrhu, tak v doprovodných dokumentech. Nařízení eIDAS1 zavedlo povinnost vzájemného uznávání notifikovaných prostředků elektronické identifikace od září roku 2018. Za Českou republiku je notifikován občanský průkaz s čipem, který je vydáván od 1. července 2018. Česká republika tedy patří k pouhým 14 členským státům, které doposud oznámily alespoň jeden národní systém elektronické identifikace. Ovšem je nutné připomenout, že nařízení eIDAS1 nestanoví pro členské státy povinnost nahlásit jeden či více prostředků elektronické identifikace.

Na základě uvedených skutečností Evropská komise došla k závěru, že jen 59 % obyvatel EU má možnost přístupu k důvěryhodným a bezpečným systémům elektronické identifikace, které lze využít pro přeshraniční identifikaci. Jistě by byla zajímavá informace, jaká část poptávky zůstává neuspokojena, resp. nakolik je přeshraniční uznávání notifikovaných prostředků elektronické identifikace v praxi používáno. V každém případě je cílem Evropské komise naplnit i jednu z vizí sdělení Digitální kompas 2030³, podle které má být digitální ID do roku 2030 dostupné jako přístupový klíč ke službám veřejné správy pro 80 % populace.

¹ NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 910/2014, o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES.

² NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterým se mění nařízení (EU) č. 910/2014, pokud jde o zřízení rámce pro evropskou digitální identitu.

³ SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ. Digitální kompas 2030: Evropské pojetí digitální dekády.

⁴ Důvodová zpráva ke KOM (2021) 281 – změna nařízení (EU) č. 910/2014, pokud jde o vytvoření rámce pro evropskou digitální identitu. Viz například https://www.eumonitor.eu/9353000/1/j4nvhdhdk3hydza_j9vvik7m1c3gyxp/vljcs2a8xyf.

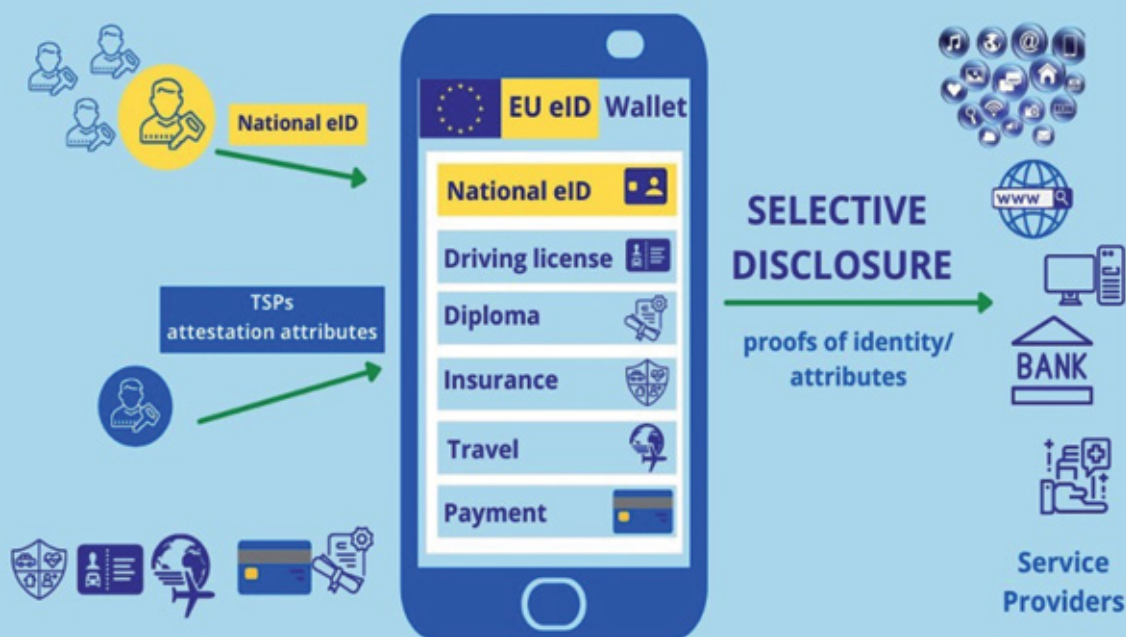
Komise dále v důvodové zprávě⁴ k návrhu nařízení eIDAS2 konstatovala, že „pozornost trhu se přesunula od poskytování a používání rigidních digitálních identit k poskytování a spoléhání se na specifické atributy související s těmito identitami. Existuje zvýšená poptávka po řešeních pro elektronickou identitu, která by dokázala tyto schopnosti zajistit a zajistit tak zvýšení efektivity a vysokou úroveň důvěry v celé EU, a to jak v soukromém, tak ve veřejném sektoru, přičemž se spoléhá na potřebu identifikovat a autentizovat uživatele s vysokou úrovní ujištění.

Z hodnocení nařízení eIDAS vyplynulo, že současné nařízení tyto nové požadavky trhu nespĺňuje, a to především kvůli svým inherentním omezením pro veřejný sektor, omezeným možnostem a složitosti online připojení soukromých poskytovatelů k systému, nedostatečné dostupnosti oznámených řešení eID ve všech členských státech a jeho nedostatečné flexibilitě podpory různých případů použití. Kromě toho řešení identity, která nespĺňají do působnosti eIDAS, například ta, která nabízejí poskytovatelé sociálních médií a finanční instituce, vzbuzují obavy ohledně ochrany soukromí a údajů. Nemohou účinně reagovat na nové požadavky trhu a postrádají přeshraniční dosah při řešení konkrétních odvětvových

potřeb, kde je identifikace citlivá a vyžaduje vysokou míru jistoty“.

Návrh nařízení eIDAS2 přichází s novým rámcem digitální identity, nástrojem pro bezpečné a důvěryhodné prokázání identity občana, s tzv. peněženkou pro evropskou digitální identitu. Tato peněženka se má stát novým uznávaným prostředkem elektronické identifikace s úrovní záruky bezpečnosti „vysoká“, který kromě prokázání identity umožní i ukládat a pro potřeby různých služeb předávat dodatečné atributy (např. lékařská potvrzení, profesní kvalifikace, řídičská oprávnění, věk), a to vše i pro využití na mobilních zařízeních, zejména mobilních telefonech. Všechny členské státy budou pak povinny (!) zprovoznit národní peněženku pro evropskou digitální identitu, přičemž ji budou vydávat samy nebo zmocňovat k jejich vydávání jiné subjekty. S cílem zabránit rozdílnosti a překážkám způsobeným rozdílnými normami a přístupy zveřejnila Komise doporučení o společném souboru nástrojů⁵.

Jak je uvedeno na začátku tohoto článku, navržené změny se netýkají pouze elektronické identifikace. Ovšem je nutné zdůraznit, že z pohledu uživatelů kvalifikovaných služeb vytvářejících důvěru – tj. držitelů kvalifikovaných certifikátů, resp. těch, kdo používají elektronický podpis – se žádné změny neplánují. Nehrozí tedy žádné zne-

⁵ DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2021/946 ze dne 3. června 2021 o společném souboru nástrojů Unie pro koordinovaný přístup k rámci pro evropskou digitální identitu. Viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021H0946&from=EN>.

platňování certifikátů ani jiná nestandardní opatření. To platí i pro kvalifikovaná časová razítka a ověřovací služby. Tyto služby se v praxi osvědčily, z pohledu uživatelů tedy není třeba nic měnit. Změny dopadnou pouze na poskytovatele těchto služeb, např. ve standardizaci dohledu nad jejich činností.

Navrhují se čtyři nové kvalifikované služby, a to:

- **elektronické osvědčení atributů** – nesmějí mu být upírány právní účinky a nesmí být odmítáno jako důkaz v soudním a správním řízení pouze z toho důvodu, že má elektronickou podobu. Kvalifikované elektronické potvrzení atributů má pak stejný právní účinek jako zákonně vydané potvrzení v tištěné podobě. Vydané v jednom členském státě se uznává jako kvalifikované elektronické potvrzení atributů v jakémkoli jiném členském státu;
- **poskytování služeb elektronické archivace** – návrh není konkrétní, EK má stanovit standardy; může existovat jako nekvalifikovaná i kvalifikovaná služba;
- **vytváření a údržba elektronických účetních knih a kvalifikovaných elektronických účetních knih** – kombinuje časové razítko dat a jejich sekvenování s jistotou o původci dat;
- **správa prostředků pro vytváření elektronických podpisů a pečetí na dálku** – aktuálně není tato služba definována jako kvalifikovaná, a tak požadavky na její poskytování a dohled se mohou ve členských státech lišit.

Poskytovatelé uvedených služeb se automaticky dostávají pod režim dohledu, s různou formou a intenzitou u nekvalifikovaných (následný dohled) a kvalifikovaných (dohled v plném rozsahu).

Z dalších navržených změn lze uvést povinnost pro výrobce webových prohlížečů, aby akceptovali kvalifikované certifikáty pro autentizaci internetových stránek a jejich prohlížeče zobrazovaly informace v uživatelsky přívětivé podobě.

U některých ustanovení je nutné k jejich plnému pochopení, resp. k představě o jejich realizaci, počkat na vydání

norem, podle kterých mají být realizovány, nebo alespoň návrhů těchto norem. Doufáme, že jejich příprava bude pružnější, než byla u eIDAS1. Navrhuje se, aby Komise prostřednictvím prováděcích aktů do šesti (výjimečně dvanácti) měsíců od vstupu nařízení eIDAS2 v platnost stanovila prostřednictvím prováděcích aktů (určitá období našich vyhlášek) technické a provozní specifikace, referenční čísla norem apod. k příslušným ustanovením.

Lze uvítat změnu formulace z „Komise může prostřednictvím prováděcích aktů stanovit“ na „Komise stanoví“, což dává jistotu, že předpis bude vydán. Na druhou stranu podle stávajících zkušeností se stanovené lhůty, zejména v případě šesti měsíců, zdají příliš ambiciózní.

Na závěr je třeba připomenout, že v případě eIDAS2 se jedná o návrh právního předpisu, který je na samém počátku legislativního procesu. Které z navržených změn a v jaké podobě se objeví ve schváleném návrhu, je dnes obtížné odhadovat. Stejně tak není znám termín, kdy eIDAS2 vstoupí v platnost. Nyní mají návrh eIDAS2 v rukou Evropský parlament a Rada, které se musí v rámci jednoho až dvou čtení shodnout na textu právního předpisu. Pro ukončení prvních čtení není stanovena žádná lhůta.

K návrhu se zevrubně vyslovila i vláda ČR a obě parlamentní komory. Ve zkratce – k návrhu se staví v zásadě vstřícně, upozorňují však zejména na nedostatečnou délku lhůty pro vytvoření a vydávání peněžky pro evropskou digitální identitu jednotlivých členských států a potřebu vyjasnit otázky týkající se odpovědnosti členských států za případné problémy spojené s identifikací/autentizací pro soukromoprávní online služby. Rovněž není k dispozici dostatek informací o principu fungování a akceptování peněžky soukromým sektorem, např. s ohledem na možné zpoplatnění služeb autentizace pro spoléhající se strany.

Dagmar Bosáková
První certifikační autorita, a.s.

 CERTIFICATION
AUTHORITY

Konference zaměřená na
digitalizaci veřejné správy
a **rozvoj e-governmentu**

iss

Na shledanou **na jaře 2022**

iss.cz

triadasro

#isscz @isscz

Děkujeme **partnerům konference**

generální partner

ČESKÁ
spořitelna

hlavní partneři

assec

Atos

CISCO

Česká pošta

ICZ

VITA
SOFTWARE

partneři

ALEF

AUTOCONT

DXC.technology

EPSON
EXCEED YOUR VISION

GORDIC

HELIOS
FORTHTEON

paloalto
NETWORK

s&t

pořadatelé

spolupracující města, kraje, instituce

ČESKÝ
ZAVINÁČ

ponca

TRIADA

Kraj Vysocina

ictunie

HRADEC KRÁLOVÉ

KRALOVÉHRADSKÝ
ÚZEMNÍ SVAZ

JIHMORAVSKÝ
ÚZEMNÍ SVAZ

STŘEDOČESKÝ
ÚZEMNÍ SVAZ

Výběr správné SD-WAN sítě přináší poskytovatelům služeb cenné příležitosti

Spolehlivé Secure SD-WAN řešení je nezbytné pro urychlení zpřístupnění geograficky rozptýlených poboček pro využívání základních podnikových aplikací a služeb. Všechny potřebují konektivitu, bezpečnost a možnost sjednocené správy, aby poskytovaly co možná nejlepší uživatelskou zkušenost, a navíc i s možností zacházet s každou pobočkou jako se samostatnou entitou vždy, kdy si to situace vyžaduje.

Výběr správného řešení SD-WAN je nezbytný

Realita je taková, že příliš mnoho SD-WAN řešení má jistá omezení, co se týče rozsahu a účinnosti schopností a dalších služeb, které poskytují. Uvědomění si tohoto faktu je velmi důležité zejména proto, že poskytovatelé služeb při výběru zvažují SD-WAN řešení, které bude nabídnuto jako spravovaná služba. Nesprávné SD-WAN řešení může mít negativní dopad, např. na náklady při nasazení, složitost a čas uvedení na trh v klientském prostředí a zvýšení nákladů na správu po nasazení. K těmto dalekosáhlým důsledkům patří například:

Výběr správného řešení SD-WAN umožňuje poskytovateli služeb přinášet nejen agilní konektivitu na hraně, ale také přidávat další služby generující příjmy. „*Jde například o přístup k síti LAN (kabelové a bezdrátové připojení), viditelnost a ovládání internetu věcí, on-ramp vstup pro multicloud a (což je nejdůležitější) zabezpečení. Jed-*

notná integrovaná platforma VAS je takovým SD-WAN řešením, které toto všechno může poskytnout a které umožňuje poskytovatelům služeb rozšířit svou stopu ve službách a zvýšit příjmy při snížení současného úsilí při zaškolování (onboarding),“ uvádí Ondřej Štáhlavský, Sr. Regional Director CEE ze společnosti Fortinet.

Ve výsledku se správa TCO a maximalizace zisků zúží na kontrolu kapitálových výdajů (CAPEX) a provozních nákladů (OPEX) SD-WAN. A to si samozřejmě vyžaduje výběr správného řešení pro danou práci. Efektivní služby založené na řešení SD-WAN, které konsolidují a integrují síťové a bezpečnostní funkce, nejenže snižují počáteční investice, ale díky hluboké a široké viditelnosti, bezproblémové správě, snadnému nasazení ve velkém, sdílení zpravodajských informací a automatizovaným reakcím v oblasti kybernetické bezpečnosti, umožňují i kritické back-endové výdaje.

Proč raději SD-WAN než MPLS?

Výhody řešení SD-WAN převažují nad samotným MPLS. Důvodem je skutečnost, že dnešní přenos, který se skládá z pokročilých webových aplikací a složitých pracovních postupů, vyžaduje flexibilnější a dynamičtější prostředí připojení, než jak dokáže tradičně zajistit statické připojení MPLS. Více výhod oproti MPLS si můžete přečíst [ZDE](#).

„Řešení Fortinet Secure SD-WAN je odlišné, protože samotné SD-WAN je implementováno jako integrovaná funkce v zařízení příští generace firewallů FortiGate (NGFW). Každé připojení automaticky zahrnuje možnosti dynamické sítě VPN na zabezpečení dat

v tranzitu, v kombinaci s hloubkovou kontrolou tohoto přenosu a s pomocí široké škály bezpečnostních nástrojů, včetně IPS, firewall, WAF, web filtering, antivirus a antimalware. Ty jsou již součástí každé technologie FortiGate NGFW, které podporuje SD-WAN,“ upřesňuje Ondřej Šťáhlavský, Sr. Regional Director CEE ze společnosti Fortinet.

Národní katalog otevřených dat – výchozí bod práce s daty

Kdykoliv v dnešní době hledáme informace na webu, typicky začínáme s některým z vyhledávačů, jako je DuckDuckGo, Seznam.cz, Google nebo Bing. Ty nám umožňují hledat webové stránky na základě jejich textového obsahu. V době před vyhledávači se webové stránky hledaly v tzv. katalozích, kde byly zaregistrovány webové stránky v různých kategoriích. Zatímco v oblasti webových stránek byly katalogy překonány právě vyhledávači, v oblasti publikace dat na webu tak daleko ještě nejsme a pro hledání dat stále spoléháme na katalogy, ve kterých jsou data zaregistrována.

Dohledatelnost dat, angl. findability, je jedním z tzv. FAIR principů dat, společně s jejich přístupností (accessibility), interoperabilitou, tj. snadností pracovat s více datovými zdroji dohromady, a znovupoužitelností (reusability), tj. možností používat jedna data ve více kontextech. Dodržováním FAIR principů je zajištěna použitelnost dat, což je hlavní účel otevřených dat, tedy dat pocházejících z veřejné správy a publikovaných pro použití veřejností.

Pro zajištění dohledatelnosti otevřených dat v ČR slouží Národní katalog otevřených dat (NKOD) (<https://data.gov.cz>) a registrace dat v něm je jednou ze zákonných podmínek pro to, aby data mohla být nazývána otevřená:

“Otevřenými daty se pro účely tohoto zákona rozumí informace zveřejňované způsobem umožňujícím dálkový přístup v otevřeném a strojově čitelném formátu, jejichž způsob ani účel následného využití není omezen a které jsou evidovány v Národním katalogu otevřených dat.” – § 3 odst. 11 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Tedy veškerá otevřená data v ČR jsou zaregistrována v NKOD, a data, která v NKOD zaregistrována nejsou, nejsou otevřená. Z tohoto pohledu je NKOD klíčovým informačním systémem veřejné správy.

Uživatelské vyhledávání dat v NKOD

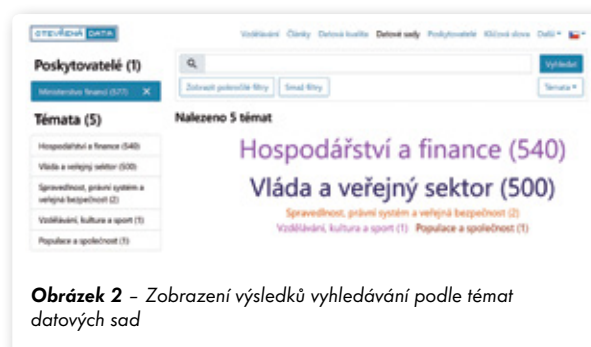
Národní katalog otevřených dat obsahuje v červnu 2021 datové sady 45 poskytovatelů z řad ministerstev, obcí, krajů a dalších orgánů veřejné správy. Přes uživatelské rozhraní katalogu lze vyhledávat datové sady jednak

pomocí textového hledání v jejich názvech a popisech (viz **obrázek 1**), ale také pomocí tzv. fasetů – tedy podle názvu poskytovatele, klíčových slov, témat datových sad a formátu datových souborů.

Obrázek 1 – Textové vyhledávání v NKOD

Výsledky hledání nemusí být zobrazeny pouze jako potenciálně dlouhý seznam datových sad. Lze je seskupit podle klíčových slov nebo témat do tzv. word cloudu, kde je vidět, kolik datových sad je zařazeno, pod které téma či klíčové slovo (viz **obrázek 2**).

Obrázek 2 – Zobrazení výsledků vyhledávání podle témat datových sad

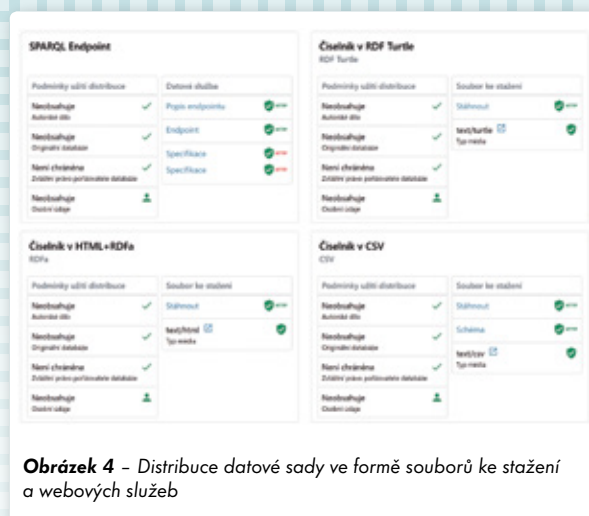
Pokud jste datovou sadu nenalezli, můžete zkusit popsat, co jste hledali a nenašli jako požadavek na otevření dat pomocí odkazu „Podnět na data k otevření“ v patičce.

Obrázek 3 – Záznam datové sady

Po nalezení hledané datové sady je zobrazen její detailní záznam, tzv. metadata (viz **obrázek 3**). Ten obsahuje název, popis, klíčová slova a témata, kterými je datová sada popsána, dále pak periodicitu aktualizace datové sady, informace o tom, jakého časového úseku, případně území se datová sada týká a pak také odkaz na dokumentaci datové sady. V dokumentaci se nachází veškeré informace k vybrané datové sadě, včetně informací o tom, jak data nejlépe zpracovávat, nebo na co si naopak dát při jejich zpracování pozor. Další užitečnou informací je pak kontaktní bod datové sady, kam se můžete obrátit, pokud k ní budete mít libovolné dotazy či připomínky. Dále pak záznam datové sady obsahuje odkaz na specifikace a otevřené formální normy, kterými se datová sada řídí. Právě využívání existujících specifikací a otevřených formálních norem přispívá k naplnění principu interoperability z FAIR principů dat.

Ve spodní části záznamu o datové sadě jsou pak uvedeny její distribuce (viz **obrázek 4**). Distribuce datové sady představují její fyzickou podobu ve formě souborů ke stažení, nebo datové služby (API). Jedna datová sada může být k dispozici ve formě více distribucí, které se od sebe liší v případě souboru ke stažení datovým formátem, nebo se jedná o datovou službu. Každá distribuce pak má specifikovány své podmínky užití, datový formát, a pokud je k dispozici, strojově čitelné schéma souboru ke stažení či specifikaci datové služby. Otevřené podmínky užití pak přispívají k naplnění principu reusability z FAIR principů dat.

Obrázek 4 – Distribuce datové sady ve formě souborů ke stažení a webových služeb

Při tvorbě záznamu o datové sadě poskytovatelé často dělají tu chybu, že jako distribuce jedné datové sady prezentují soubory s rozdílným obsahem, například rozpočet po letech, nebo soubory podle městských částí. To je ale v rozporu s webovým standardem pro datové katalogy DCAT (Data Catalog Vocabulary), jeho evropskou adaptací DCAT-AP a českou implementací DCAT-AP-CZ v podobě otevřené formální normy, viz omezení na distribuce výše. Správně je nutné každý takový soubor popsat jako samostatnou datovou sadu, včetně metadat o časovém či územním pokrytí. Pro indikaci faktu, že spolu tyto datové sady věcně souvisejí, lze využít tzv. datové série. To je datová sada, která nemá vlastní distribuce, ale zastřešuje jiné datové sady a série. Takto lze datové sady hierarchicky uspořádat bez porušování standardů a vynechávání důležitých metadat. U datové sady, která je součástí datové série, je toto indikováno odkazem “Tato datová sada je součástí datové série” (viz **obrázek 5**).

Obrázek 5 – Datová sada součástí datové série

Kontrola kvality registrovaných datových sad

Veškeré odkazy, které jsou součástí záznamů datových sad v NKOD, jsou pravidelně kontrolovány z hlediska dostupnosti a také z hlediska dostupnosti techniky CORS, což je zjednodušeně řečeno nastavení webového serveru, které umožňuje s daty pracovat aplikacím běžícím přímo ve webových prohlížečích, jichž je poslední dobou čím dál tím více. Pokud kontrola dopadne dobře, je vedle příslušného odkazu zobrazen zelený štítek, respektive zelený nápis HTTP. Naopak problém je indikován červeně (viz **obrázek 4**). Souhrnné statistiky s problémy jsou pak poskytovatelům k dispozici na stránce věnované datové kvalitě (<https://data.gov.cz/datová-kvalita/>). Tyto kontroly přispívají k naplnění vlastnosti accessibility z FAIR principů dat.

Kromě kontrol dostupnosti obsahuje záznam distribuce datové sady také indikátory ohledně podmínek užití. Pokud daná distribuce není nijak chráněna a neobsahuje osobní údaje, pak lze data bez obav libovolně použít. To je opět indikováno zelenými symboly u jednotlivých kategorií podmínek užití. Pokud ale například poskytovatel indikuje, že má vlastní úpravu podmínek užití, se kterou je třeba se seznámit před samotným užitím dat, je toto indikováno oranžově. Červený indikátor pak znamená, že podmínky užití nebyly specifikovány vůbec, a tedy se nejedná o otevřená data, nebo že data obsahují osobní údaje, a na jejich zpracovatele se vztahuje regulace GDPR.

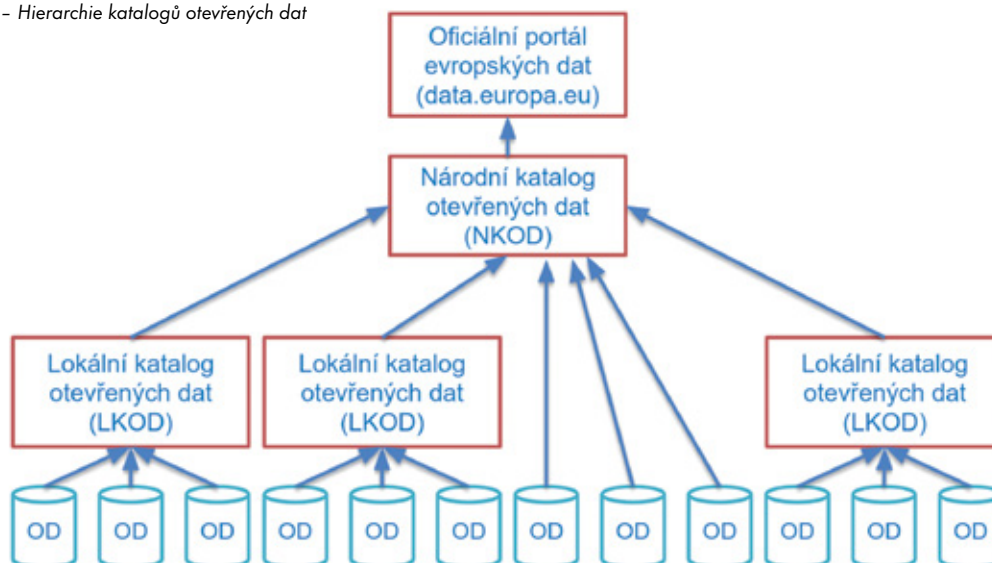
Evropská hierarchie datových katalogů

Národní katalog otevřených dat je součástí hierarchie evropských datových katalogů (viz **obrázek 6**). Záznamy o datových sadách získává jednak přímou registrací, ale také přebíráním těchto záznamů z lokálních katalogů otevřených dat (LKOD) provozovaných většími poskytovateli dat, jako je např. Česká správa sociálního zabezpečení, Ministerstvo financí či Královéhradecký kraj. Z druhé strany jsou záznamy o datových sadách z NKOD poskytovány oficiálnímu portálu evropských dat (data.europa.eu), kde se záznamy o datech, a to nejen otevřených, sbíhají z celé Evropské unie.

Registrace datových sad do NKOD

Registrovat datovou sadu do NKOD může poskytovatel dvěma základními způsoby. Pro drobnější či začínající poskytovatele, jejichž záznamy o datových sadách se příliš nemění a není jich mnoho, slouží registrační formulář přímo v NKOD. Ten provede poskytovatele vyplněním registračního záznamu pomocí nápověd a našeptávání hodnot. Takto vyplněná registrace se pak zasílá do datové schránky NKOD. Stejným způsobem je pak řešena aktualizace a mazání záznamů, kdy každá změna je zasílána jako samostatná datová zpráva do datové schránky NKOD, což při větším počtu záznamů či jejich časté aktualizaci bývá nepraktické.

Obrázek 6 – Hierarchie katalogů otevřených dat

Druhou možností registrace datové sady do NKOD pro větší či pokročilejší poskytovatele je použití lokálního katalogu otevřených dat (LKOD). Ten může být implementován jako libovolný software, ale podmínkou pro jeho použití s NKOD je dodržení rozhraní předepsaného otevřenou formální normou „Rozhraní katalogů otevřených dat: DCAT-AP-CZ“ (<https://ofn.gov.cz/rozhrani-katalogu-otevrenych-dat/>), kterou se řídí i NKOD. Takovýto lokální katalog je v NKOD zaregistrován pouze jednou pomocí jedné datové zprávy a pak se již veškeré změny záznamů odehrávají pouze v LKOD. NKOD pak v pravidelných intervalech LKOD tzv. harvestuje – čte metadatové záznamy a tvoří jejich obraz v NKOD. K dispozici je i referenční implementace LKOD ukazující minimalistické řešení takového katalogu s využitím GitHub jakožto repositáře a webu zdarma (<https://github.com/opendata-mvcr/lkod>).

Aplikační rozhraní pro vyhledávání v NKOD

Záznamy datových sad v NKOD lze vyhledávat ručně, jak bylo popsáno v textu výše, ale také strojově, protože samotný obsah NKOD je také poskytován jako propojená otevřená data. A to jak ve formě souborů ke stažení ve formátu RDF TriG a v omezené podobě ve formátu CSV, tak i přes několik druhů aplikačních rozhraní API – SPARQL endpoint, Linked Data Fragments a GraphQL. Například práci s rozhraním SPARQL endpoint se věnuje jeden ze článků na Portálu otevřených dat – „Série Znalostní grafy: Díl 3: SPARQL“ (<https://data.gov.cz/clanky/znalostni-grafy-03-sparql>).

Tato rozhraní pak umožňují vznik aplikací třetích stran, které v NKOD automatizovaně vyhledávají datové sady, kterým rozumí a které umí zpracovávat. Na straně poskytovatelů dat tak stačí, aby svá data správně zaregistrovali v NKOD. Aplikace třetích stran je v NKOD pak automaticky najdou a zpracují je. Příkladem takové aplikace může být vyhledávač turistických cílů registrovaných v NKOD (<https://opendata-mvcr.github.io/zobrazeni-dat-nkod-dle-ofn/browser.html>), který pak nalezené turistické cíle předává generátoru plakátů (<https://opendata-mvcr.github.io/app-ofn-plakaty/>). Fungování těchto aplikací je možné díky dodržování příslušných otevřených formálních norem (<https://ofn.gov.cz>), v tomto případě pro rozhraní katalogů otevřených dat a pro turistické cíle.

NKOD jako inspirace pro poskytovatele dat

Národní katalog otevřených dat lze využít i jako inspiraci pro poskytovatele, kteří nevědí, jaké datové sady otevřít, nebo jejich otevírání dávají přednost. Velký přínos mají ty datové sady, které obsahově a formátem odpovídají datovým sadám, které také publikují ostatní poskytovatelé a pro které již existují otevřené formální normy specifikující, jak mají taková data vypadat. Příkladem jsou tedy data o turistických cílech, událostech, aktualitách či sportovištích. Uživatelům dat se totiž jejich zpracování například ve formě nové aplikace musí vyplatit. To se nestane, pokud data o turistických cílech budou publikovat třeba jen dvě nebo tři obce, nebo budou data v nějakém novém, neznámém formátu. Je třeba dosáhnout kritického množství interoperabilních dat, kdy nad daty vznikne zajímavá aplikace inspirující ostatní poskytovatele k publikaci podobných dat stejným způsobem, což zase podnítl vznik dalších zajímavých aplikací atd. Tedy pokud jako poskytovatel dáváte přednost otevírání dat, použijte NKOD a podívejte se, která data se již publikují a zda pro ně existují otevřené formální normy.

Národní katalog otevřených dat je open-source

Národní katalog otevřených dat je tvořen výhradně pomocí open-source software (<https://github.com/opendata-mvcr/nkod>), tedy software s volně dostupným zdrojovým kódem a licencí pro volné použití. To umožňuje například využití částí NKOD pro tvorbu vlastních lokálních katalogů otevřených dat. Zároveň jsou některé aplikace, ze kterých je NKOD složen, využívány v řadě jiných projektů, ze kterých je spolufinancován jejich vývoj a rozvoj. Z toho zase zpětně těží NKOD, protože může využít funkcionality původně vyvinuté pro jiné účely, což by v případě proprietárního software s uzavřeným kódem nebylo možné.

RNDr. Jakub Klímek, Ph.D.

Tento článek vznikl v rámci projektu „Rozvoj datových politik v oblasti zlepšování kvality a interoperability dat veřejné správy“ OPZ č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0013983, který zastřešuje odbor hlavního architekta eGovernmentu Ministerstva vnitra ČR.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Let's drive
security into
the fabric of
business, together